

Omavalvontasuunnitelma

Nuorten Väylä Oy

Tirvan toimintayksikkö

Sisällys

Lukijalle	4
1. Palveluntuottajaa, palveluyksikköä ja toimintaa koskevat tiedot	5
1.1 Palveluntuottajan perustiedot	5
1.2 Palveluyksikön perustiedot	5
1.3 Palvelut, toiminta-ajatus ja toimintaperiaatteet	5
1.4 Päiväys	7
2. Omavalvontasuunnitelman laatiminen ja julkaiseminen sekä vastuunjako	7
3. Palveluyksikön omavalvonnan toteuttaminen ja menettelytavat	9
3.1 Palvelujen saatavuuden varmistaminen	9
3.2 Palvelujen jatkuvuuden varmistaminen	10
3.3 Palvelujen turvallisuuden ja laadun varmistaminen	12
3.4 Asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden ja osaamisen varmistaminen	25
3.5 Yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja asiakkaan/potilaan aseman ja oikeuksien varmistaminen ..	27
4. Havaittujen puutteiden ja epäkohtien käsittely sekä toiminnan kehittäminen	32
4.1 Toiminnassa ilmenevien epäkohtien ja puutteiden käsittely	32
4.2 Vakavien vaaratapahtumien tutkinta	34
4.3 Palautetiedon huomioiminen kehittämisessä	35
4.4 Kehittämistoimenpiteiden määrittely ja toimeenpano	36
5. Omavalvonnan seuranta ja raportointi	37
5.1 Laadun- ja riskienhallinnan seuranta ja raportointi	37
5.2 Kehittämistoimenpiteiden etenemisen seuranta ja raportointi	38

Lukijalle

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta astui voimaan 1.1.2024. Sen mukaan palveluntuottajan on valvottava oman ja alihankkijansa toiminnan laatua ja asianmukaisuutta sekä asiakas- ja potilasturvallisuutta.

Kaikkien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunjärjestäjien sekä niiden sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien, jotka antavat palveluja useammassa kuin yhdessä palveluyksikössä, pitää laatia toiminnastaan omavalvontaohjelma.

Palveluntuottajan on laadittava jokaiselle palveluyksikölleen omavalvontasuunnitelma, joka kattaa kaikki palvelut, jotka tuotetaan palveluyksikössä tai sen lukuun.

Omavalvontasuunnitelman avulla varmistetaan toiminnan laatua, asianmukaisuutta ja turvallisuutta sekä seurataan asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyttä.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira julkaisi 14.5.2024 määräyksen omavalvontasuunnitelman laatimisesta ja seurannasta. Määräyksessä annetaan ohjeistusta suunnitelman sisällöstä.

Tämä Omavalvontasuunnitelman mallipohja on tarkoitettu julkisten ja yksityisten palveluntuottajien tueksi. Se ohjaa käytännönläheisesti palveluyksikön omavalvontasuunnitelman laadintaa. Mallipohja on yleisluonteinen, ja se kattaa Valviran määräyksen edellyttämät asiat.

Omavalvontasuunnitelman laajuus ja sisältö määräytyvät palveluyksikössä tuotettavien palvelujen ja toiminnan laajuuden mukaan. Sen vuoksi mallipohjaa kannattaa muokata oman palveluyksikön tarpeisiin sopivaksi. Esimerkiksi yksin työskentelevän psykoterapeutin tai fysioterapeutin omavalvontasuunnitelma on hyvin erilainen kuin ison asumispalveluyksikön tai terveyskeskuksen omavalvontasuunnitelma.

Omavalvontasuunnitelman mallipohja on laadittu valmisteluryhmässä, johon kuului kuudentoista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunjärjestäjän edustajat. Työkalu on ollut kommenttikierroksella Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen verkostoissa sekä hyväksytty Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen Asiantuntijaneuvostossa.

Keskeiset lähteet:

- ✓ Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta 741/2023
- ✓ Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain soveltaminen: Sote-valvontalain+soveltamisohje.pdf (stm.fi)
- ✓ Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira): Määräys sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajan palveluyksikkökohtaisen omavalvontasuunnitelman sisällöstä, laatimisesta ja seurannasta:
https://www.finlex.fi/data/normit/50504/01_Valvira_maarays_1_2024.pdf
- ✓ Sosiaali- ja terveysministeriön asiakas- ja potilasturvallisuusstrategia ja toimeenpanosuunnitelma 2022–2026 (STM:n julkaisuja 2022:2).

1. palveluntuottajaa, palveluyksikköä ja toimintaa koskevat tiedot

1.1 Palveluntuottajan perustiedot

- Nuorten Väylä Oy
- Y-tunnus 2752303-9
- SOTERI-rekisteröintinumero 1.2.246.10.27523039.10.51
- Tirvantie 762, 46430 Tirva
- Kymenlaakson hyvinvointialue

1.2 Palveluyksikön perustiedot

- Nuorten Väylä Oy Tirvan toimintayksikkö
- Tirvantie 762, 46430 Tirva
- Vastuuhenkilö Nina Seppinen
- nina.seppinen@nuortenvayla.fi (0504380115)

1.3 Palvelut, toiminta-ajatus ja toimintaperiaatteet

Tirvan yksikössä on 7-paikkainen pysäytys- ja arviointiosasto, joka on erityistason osasto. Osastolla toteutetaan ympärivuorokautista sijaishuollon laitoshoidtoa. Osaston erityisosaaminen on päihdetyö. Tirvan yksikkö toimii vanhassa idyllisessä kyläkoulurakennuksessa, jossa on kuitenkin modernisti remontoitunut, avarat ja valoisat tilat. Rakennuksia ympäröi iso piha laajoine harrastus- ja ajanviettopaikoineen. Pihalla on myös lisäksi myös tynnyrisauna ja palju. Pysäytysosastolla on käytössä perhehuone, jossa läheiset voivat tarvittaessa viettää aikaa tai yöpyä lapsensa kanssa.

Pysäytys- ja arviointiosasto on tarkoitettu 13-17 -vuotiaille kiireellisesti sijoitetuille ja huostaanotetuille nuorille. Tulosyynä ovat usein elämänhallinnan menettäminen yhdellä tai useammalla osa-alueella. Nuori käyttää esim. päihteitä, tekee rikoksia, on luvattomasti poissa koulusta tai käyttäytyy muutoin itselleen haitallisella tavalla. Tavoitteena on pysäyttää nuoren aiemmat haitalliset elämäntavat ja kohdentaa suunta uusiin mielenkiinnon kohteisiin ja elämäntapoihin. Lisäksi jakson aikana kartoitetaan nuoren ja perheen kokonaistilanne ja sen hetkinen vointi sekä yhdessä pohditaan, mikä olisi paras jatkosuunnitelma. Pysäytysosastolla on vahvaa sekä päihde- että psykiatriasta osaamista. Pystymme palvelemaan akuuteissa kriisitilanteissa ja tuottamaan nopeallakin aikataululla pysäytys- ja arviointijaksoja. Pysäytysosastolla pystyy olemaan tarvittaessa myös pitkäkestoisessa sijoituksessa, jos nuoren tilanne sitä vaatii. Pysäytysosastolla ei voi pääsääntöisesti olla avohuollon sijoituksessa. Pysäytysosastolla tuetaan koulunkäyntiä ja harrasteisiin, harjoitellaan arjen taitoja ja käyttäytymistä. Jokainen nuori kohdataan meillä yksilönä ja luottamuksellisen omaohjaajasuhteen syntymiseen panostetaan sijoituksen aikana.

Päihdetyö on kiinteä osa nuoren kokonais kuntoutusta. Työ perustuu luottamukselliseen vuorovaikutukseen, avoimuuteen ja nuoren omien voimavarojen vahvistamiseen. Päihteisiin liittyviä teemoja käsitellään arjen tilanteissa, yksilö- ja omaohjaajatyöskentelyssä sekä, ryhmissä. Tavoitteena on lisätä nuoren ymmärrystä päihteiden vaikutuksista, vahvistaa motivaatiota muutokseen ja tukea päihteettömän elämäntavan rakentumista. Työskentelyssä hyödynnetään ratkaisukeskeisiä menetelmiä sekä yhteistyötä nuoren verkoston ja tarvittaessa päihdehoitopalvelujen kanssa.

Osaston toiminta-ajatus perustuu ratkaisukeskeisyyteen ja voimavaralähtöisyyteen. Toiminnassamme korostuvat nuoren yksilöllisten kykyjen, taitojen ja osaamisen tunnistaminen ja hyödyntäminen ongelmien ratkaisemisessa sekä tavoitteiden saavuttamisessa. Menneisyys nähdään voimavarana, ja huomiota kiinnitetään erityisesti tilanteisiin, joissa nuori on onnistunut hallitsemaan vaikeuksiaan tai saavuttamaan tavoitteita. Ratkaisukeskeisen työotteen ydin rakentuu kuuntelemisen, kunnioittamisen, monipuolisten ohjausmenetelmien, tavoitteellisuuden ja tulevaisuussuuntautuneisuuden varaan.

Yksikössä toteutetaan lääkehoitoa lääkehoitosuunnitelman ja lääkärin antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti, pääasiassa suun kautta annostellen. Lääkehoidon toteutukseen osallistuu yksikön henkilöstö koulutuksensa ja tehtäviensä mukaisesti. Päävastuu lääkehoidon toteutuksesta on yksikön johtajalla ja/tai sairaanhoitajilla.

Yksikössä hoidetaan akuutteja ja pitkäaikaisia sairauksia. Lääkkeen antotavat ovat pääsääntöisesti suun kautta otettavia lääkkeitä. Suonensisäisiä tai lihakseen pistettäviä lääkkeitä yksikössä ei anneta. Jos lapsella tai nuorella on tarve ihonalaisiin pistoksiin pitkäaikaisen sairautensa vuoksi, hän pistää ne pääsääntöisesti itse.

Yhteistä tekemistä järjestetään mahdollisuuksien mukaan niin laitosalueella, kuin sen ulkopuolella nuorten toiveita kuunnellen. Yhteinen tekeminen voi olla esimerkiksi yhdessä lenkkeilyä, elokuvissa käyntiä, luistelua, laskettelua, keilaamista, kartingia tai biljardin peluuta. Yhteinen tekeminen nuoren / nuorten kanssa voi olla joko maksutonta tai maksullista. Nuorten toiveet yhteiseen tekemiseen on huomioitu nuorten vuosikellossa, joka löytyy osaston seinältä. Laitosalueella yhteistä tekemistä on esimerkiksi erilaiset ulkotyöt, lauta- ja korttipelit, saunominen, paljuilu, grillaus, ulkotulet, elokuvat sekä yhdessä liikkuminen. Laitosalueen ulkopuolella nuorten kanssa käydään erilaisissa tapahtumissa, huvi- ja eläinpuistoissa, uimarannoilla, keilaamassa, kylpylässä tai laskettelukeskuksissa.

Nuoret voivat liikkua ulkona laitosalueella ja sen ulkopuolella henkilökohtaisten rajoitusten puitteissa. Jos rajoitukset sallivat, nuori voi poistua laitosalueelta. Pihalle/ulkoilemaan lähtemisestä ilmoitetaan henkilökohtaisesti ohjaajalle.

Laitosalueen ulkopuolella nuori voi ulkoilla sovitusti myös muiden kuin laitoksessa asuvien nuorten kanssa, tällöin nuori ilmoittaa ohjaajalle ketä tapaa ja minne on menossa.

Laitosalueelta poistuttaessa nuoren on sovittava aina henkilökohtaisesti ohjaajan kanssa ulkoilun kestosta. Sovitusta paluusta myöhästyneen nuoren voidaan katsoa laiminlyöneen omien vastuiden hoitamista ja nuoren kanssa voidaan käydä kasvatuksellinen keskustelu aiheeseen liittyen.

Kotiharjoitteluista sovitaan yksilöllisesti asiakassuunnitelmassa tai erikseen sosiaalityöntekijän kanssa ja vanhempien kanssa. Kotiinlähtö edellyttää riittävän vakaata psyykkistä vointia sekä vastuiden ja arjen velvollisuuksien suorittamista. Kotiharjoittelukuntoisuus arvioidaan aina ennen harjoittelun toteutumista.

Omaohjaaja on yhteydessä nuoren vanhempaan/vanhempiin sopiakseen kotiharjoittelun toteuttamisesta ja raameista. Omaohjaaja huolehtii kotiin lähtevän nuoren kotiharjoittelusopimuksen täyttämisestä, juna- ja bussilippujen hankinnasta.

Nuori kulkee kotiharjoittelupaikkaan ohjaajan kyyditsemänä talon autolla, vanhempien kyydillä tai julkisia kulkuvälineitä käyttäen. Lähtökohtaisesti kotiharjoitteluihin kuljetaan julkisilla kulkuvälineillä (juna, bussi).

Kotiharjoittelun aikana harjoittelun sujumisesta olemme yhteydessä nuoreen sekä kotiharjoittelusta vastuussa olevaan aikuiseen. Nuorelle soitetaan kuulumissoitto sovittuun kellon aikaan ja kysytään päivän kuulumiset sekä vastuussa olevalta aikuiselta, että nuorelta itseltä. Kotiharjoittelu voidaan keskeyttää vanhemman tai nuoren niin halutessa tai jos voidaan todeta, ettei nuori kykene sitoutumaan yhdessä sovittuihin raameihin tai kotiolot vaarantavat nuoren turvallisuuden.

1.4 Päiväys

- Päivitetty 12.2.2026

2. Omavalvontasuunnitelman laatiminen ja julkaiseminen sekä vastuunjako

Omavalvontasuunnitelman laatiminen, päivittäminen, valvominen ja hyväksyminen on yksikön johtajan vastuulla. Omavalvontasuunnitelma on julkinen asiakirja, joka on kaikkien luettavissa yksikön yleisissä tiloissa, sekä yrityksen verkkosivuilla. Suunnitelman laatimiseen ja päivittämiseen osallistuu yksikön johtajan lisäksi vastaava ohjaaja, sekä yksikön hoito- ja kasvatushenkilökunta. Omavalvontasuunnitelma päivitetään, kun toiminnassa tapahtuu palvelun laatuun ja asiakasturvallisuuteen liittyviä muutoksia. Omavalvontasuunnitelma tarkastetaan ja päivitetään vähintään kaksi kertaa vuodessa. Aikaisemmat versiot omavalvontasuunnitelmasta arkistoidaan onedrive- pilvipalveluun. Omavalvontasuunnitelma löytyy osastolta myös yleisistä tiloista, perehdytyskansioista ja työturvallisuuskansioista. Uudet työntekijät perehdytetään omavalvontasuunnitelmaan ja sen toteuttamiseen.

Omavalvontasuunnitelman ja sen päivitysten asianmukaisen toteutumisen varmistaminen

palveluyksikön päivittäisessä toiminnassa edellyttää toimintatapaa, jossa omavalvonta integroidaan osaksi arkea.

- Varmistetaan, että koko henkilöstö on perehdytetty omavalvontasuunnitelman sisältöön, tavoitteisiin ja käytäntöihin. Perehdytys on osa uusien työntekijöiden työaloituspäiväprosessia.
- Suunnitelma pilkotaan käytännönläheisiksi ohjeiksi ja toimintamalleiksi, jotka ovat helposti ymmärrettäviä ja sovellettavissa jokapäiväisessä työssä.
- Yksikön johtaja seuraa päivittäin henkilöstön toimintaa varmistaakseen, että se vastaa omavalvontasuunnitelman linjauksia.
- Työntekijöitä kannustetaan tekemään itsearviointia omasta toiminnastaan ja sen vastaavuudesta omavalvontasuunnitelmaan

Tirvan yksikön omavalvonnan vastuut ja johtamisjärjestelmä perustuvat selkeään vastuunjakoon, jossa korostuu toiminnasta vastaavan johtajan rooli. Omavalvonta on osa yksikön arkea, ja se edellyttää jokaisen henkilöstön jäsenen aktiivista osallistumista laadun ja turvallisuuden varmistamiseen. Omavalvontasuunnitelma on toiminnan kulmakivi, ja sen avulla varmistetaan, että lastensuojelulaitos täyttää lainsäädännön asettamat vaatimukset.

Yksikön johtaja:

- Vastaa siitä, että lastensuojelulaitoksen toiminta täyttää lainsäädännön, luvanvaraisen toiminnan ja laadukkaan asiakastyön vaatimukset.
- Laatii, ylläpitää ja valvoo omavalvontasuunnitelmaa ja yksikön muita suunnitelmia.
- Valvoo henkilöstön osaamista, riittävyyttä ja kelpoisuuksia ja työhyvinvointia.
- Varmistaa, että toimintayksikössä on turvalliset toimintatavat ja niiden seuranta, mukaan lukien lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen.
- Raportoi valvoville viranomaisille (esim. aluehallintovirasto tai hyvinvointialue) mahdollisista poikkeamista ja niiden käsittelystä.
- Valvoo arjen toimintaa ja varmistaa, että toiminta noudattaa omavalvontasuunnitelmaa ja sovittuja toimintatapoja.
- Tekee yhteistyötä muun henkilöstön kanssa poikkeamien havaitsemisessa ja korjaavien toimenpiteiden toteuttamisessa.
- Huolehtii asiakaspalautteiden ja ilmoitusvelvollisuuden käsittelystä.

Vastaava ohjaaja, sekä hoito- ja kasvatushenkilökunta:

- Toteuttaa päivittäisessä työssään omavalvontasuunnitelman mukaisia käytäntöjä.
- Tunnistaa ja raportoi mahdolliset poikkeamat tai puutteet toiminnassa.
- Osallistuu säännölliseen koulutukseen, joka varmistaa osaamisen ajantasaisuuden.

-Tekee yhteistyötä muiden ammattilaisten ja viranomaisten kanssa lasten hyvinvoinnin edistämiseksi

Johtaminen

Yksikön johtaja johtaa palvelutoimintaa operatiivisella tasolla varmistaen, että toiminta on suunnitelmallista ja johdonmukaista. Yksikön johtaja varmistaa, että palvelut täyttävät lainsäädännön ja toimilupaehdojen asettamat vaatimukset. Yksikön johtajan vastuulla on varmistaa, että toiminnan poikkeamat havaitaan, dokumentoidaan ja korjataan viivytyksettä. Lisäksi yksikön johtaja huolehtii jatkuvasta toiminnan kehittämisestä. Yksikön johtaja valvoo, että asiakkaiden saamat palvelut täyttävät niille asetetut laatu- ja turvallisuusvaatimukset, sekä ylläpitää aktiivisesti viestintää ja yhteistyötä henkilöstön, asiakkaiden, sekä eri sidosryhmien kanssa.

Henkilöstön omavalvonnan osaamisen ja sitoutumisen varmistaminen on keskeinen osa lastensuojelulaitoksen laadunhallintaa ja turvallista toimintaa. Osaaminen ja sitoutuminen pyritään varmistamaan hyvällä perehdytyksellä, jatkuvalla koulutuksella, aktiivisella viestinnällä, seurannalla, palautteen annolla ja motivoivan työilmapiirin luomisella. Avoin keskustelu, työntekijöiden osallistaminen ja onnistumisten huomioiminen tukevat sitoutumista pitkäjänteiseen laadunhallintaan.

3. Palveluyksikön omavalvonnan toteuttaminen ja menettelytavat

3.1 Palvelujen saatavuuden varmistaminen

Asiakkaan pääsyn varmistaminen erilaisiin palveluihin ja hoidon piiriin edellyttää esteettömyyttä, selkeää tiedottamista, tehokasta resurssien hallintaa ja prosessien sujuvuutta. Säännöllinen seuranta ja asiakaspalautteiden hyödyntäminen auttavat tunnistamaan kehityskohteita ja reagoimaan nopeasti mahdollisiin ongelmiin. Palveluihin pääsyssä hyödynnetään erilaisia verkkosivuja ja ajanvarausjärjestelmiä ja käytetään ensisijaisesti tiedossa olevia palveluntarjoajia. Palveluihin pääsyssä huomioidaan myös asiakkaan mahdolliset kielelliset haasteet (asiakas ei puhu suomea). Näissä tilanteissa yksikössä on mahdollista käyttää tulkia paikan päällä tai puhelimen välityksellä. Yksikköön on laadittu sijoittamissuunnitelma.

Palveluntuottaja varmistaa omavalvonnan avulla alihankkijan tuottaman palvelun laadusta ja asiakasturvallisuudesta noudattamalla ennalta sovittuja käytänteitä ja sopimuksia.

Palveluyksikön keskeisimpiä palveluita ja hoitoon pääsyä koskevien riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta on kuvattu Taulukossa 1.

Taulukko 1: Palveluyksikön keskeisimpiä palveluita ja hoitoon pääsyä koskevien riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta

Tunnistettu riski	Riskin arviointi (suuruus ja vaikutus)	Ehkäisy- ja hallintatoimet
Resurssipula	Vähäinen	Ennakointi, suunnittelu
Erityispalveluiden saatavuuden rajallisuus	Kohtalainen	Ennakointi, suunnittelu, reagoidaan ajoissa tarpeeseen
Yhteistyön haasteet eri toimijoiden välillä (esim. koulut)	Kohtalainen	Avoin vuorovaikutus

3.2 Palvelujen jatkuvuuden varmistaminen

3.2.1 Monialainen yhteistyö ja palvelun koordinointi

Asiakkaan palveluun ja hoitoon liittyvä yhteistyö ja tiedonkulku muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunjärjestäjien ja -tuottajien kanssa määräytyy yhdessä sovittujen käytäntöjen mukaisesti. Sijoitusprosessin aikana aktiivista yhteistyötä tehdään ensisijaisesti asiakkaan asioista vastaavan sosiaalityöntekijän, sekä asiakkaan huoltajien ja mahdollisen lähipiirin kanssa. Käytännössä sijoitusprosessin alussa sovitaan asiakaskohtaisesti yhteydenpidon määrästä ja tarpeesta. Yhteydenpitoa ja yhteistyötä toteutetaan yhdessä sovitun prosessin mukaisesti.

Tärkeimpiä yhteistyötahoja yksikössä ovat asiakkaan asioista vastaava sosiaalityöntekijä, asiakkaan huoltajat ja muut läheiset, perusterveydenhuolto, suun terveydenhuolto, erikoissairaanhoido, virkavalta ja koulut.

3.2.2 Valmius- ja jatkuvuudenhallinta

- Palveluyksikön valmius- ja jatkuvuudenhallinnasta sekä valmius- ja jatkuvuussuunnitelmasta vastaavan henkilö:
Nina Seppinen, vastuuhenkilö/ yksikön johtaja
0504380115
nina.seppinen@nuortenvayla.fi

Yksikköön on laadittu valmiussuunnitelma. Jatkuvuudenhallinnalla tarkoitetaan yksikkötasolla kaikkea sitä toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen kaikissa turvallisuustilanteissa. Keinoja varautumiseen ja jatkuvuudenhallintaan on suunnittelu ja etukäteisvalmistelut, sekä valmiusharjoitukset. Materiaalinen varautuminen tarkoittaa varautumista saatavuusongelmiin. Pelastuslain (468/2003) mukaan virasto, laitos ja muu yhteisö on asianomaisessa kohteessa ja muussa toiminnassa velvollinen ehkäisemään vaaratilanteiden syntymistä, varautumaan henkilöiden, omaisuuden ja

ympäristönsuojaamiseen vaaratilanteissa ja varautumaan sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omalla toiminnalla kykenevät. Suunnitelmaan on kirjattu, kuinka tilanteisiin varaudutaan ja toimintaohjeet niiden sattuessa.

Varautumista edellytetään seuraavien tilanteiden osalta:

1. Häiriötilanteet (esim. poikkeukselliset sääolosuhteet, luonnonkatastrofit, onnettomuudet, sähkö-, lämpö ja vesikatkokset, henkilöstön poissaolot ja tavanomaiset tartuntatautiepidemiat).
2. Poikkeusolot, kuten sota, sodan uhka, suuronnettomuus, valmiuslain mukainen tartuntatauti tms, joka valmiuslain mukaan voidaan julistaa.

Toimintojen hoito sähkökatkoksen aikana. Sähköllä toimivien koneiden listaus (joita ei pystytä korvaamaan) ja kuinka toteutetaan korvaavat toiminnot, esim. ruoanvalmistus, vedensaannin turvaaminen jne. Jääkaapit ja pakastimet pystyvät säilyttämään tietyn aikaa kylmyytensä. Tarvittaessa vuokrataan ulkoinen generaattori.

Sähkökatkon yhteydessä soita KSS Energian vikailmoitusnumeroon 05 885 1800. Ruuan lämmitykseen/ valmistukseen voidaan akuutissa tilanteessa käyttää ulkona kaasulla toimivaa grilliä. Yksikössä on taskulamppuja ja paristoja varattuna, sähkökatkosten ajaksi. Poistumisvaloissa on varavirtalähde, jotka pitävät yksikössä yllä hieman valaistusta. Samoin palovaroittimissa ja paloilmoittimissa on varavirtalähde.

Tietoliikenne ja laitteet. Sähköinen kirjaaminen. Ohjaajilla on käytössään kannettavat tietokoneet kirjaamiseen, jolla pystytään takaamaan sähköinen kirjaaminen siihen asti, kun laitteessa riittää virtaa. Ovissa on sähköinen lukko, jossa ei ole varavirtalähdettä, ovi avautuu sähkökatkon ajaksi, mikä huomioitava oven valvomisella sähkökatkon ajan. Yksikössä ei ole elintoimintoja ylläpitäviä laitteita, kuten hengityskoneita, eikä kriittisesti sairaita asukkaita.

Myös vedenjakelu ja viemärien toiminta voivat häiriintyä sähkökatkoksen aikana. Pitkän sähkökatkoksen aikana yksikön lämpötila voi laskea kriittisen alhaiseksi talvikuukausina. THL:n ohjeistuksen mukaisesti huonelämpötilan laskiessa alle 12-asteeseen, asiakkaat tulee evakuoida lämpimimpiin tiloihin. Laajemman evakuoinnin järjestää pelastuslaitos.

Häiriö veden jakelussa: soita Kouvolan Vesi, veden jakelun vikailmoitusnumeroon: 040 5402 595. Kouvolan vesi pyrkii toimittamaan veden jakelun häiriötilanteissa vesisäiliöitä häiriöalueille.

Tartuntatautien ehkäisemiseksi noudatamme Kymen hva:n ohjeistuksia ja Kouvolan kaupungin alueellisia ohjeistuksia:

- käsien saippuapesu

- korujen ja rakennekynsien käytön mahdolliset rajoitteet
- tartuntapintojen (ovet, kahvat, tuolit, katkaisimet, hanat) tehokas puhtaanapito
- tarvittaessa suojakäsineiden/suojavaatetuksen käyttö epidemioiden ehkäisemiseksi

Veritartuntaohjeistus olemassa

Epidemiatilanteissa noudatamme viranomaisten ohjeistuksia. Yksiköstä löytyy suojarusteita (suojatakit, visiirit, suojahanskat)

Henkilöstön sairastumistilanteissa yksiköllä on käytössään sijaisryhmä, johon vapaana olevaa vuoroa ensisijaisesti tarjotaan. Sijaiset ovat pääasiassa koulutettuja ja alalle soveltuvia. Sijaisten työskentelyä ohjaavat samat periaatteet, kuin vakituista henkilökuntaakin.

Palveluyksikön toiminnan keskeisimpien jatkuvuutta koskevien riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta on kuvattu Taulukossa 2.

*Taulukko 2: Palveluyksikön toiminnan keskeisimpien **jatkuvuutta** koskevien riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta*

Tunnistettu riski	Riskin arviointi (suuruus ja vaikutus)	Ehkäisy- ja hallintatoimet
Sähkön toimituskatkos	Vähäinen	Tarvittaessa vuokrataan generaattori
Veden toimituskatkos	Vähäinen	Säilytetään riittävä määrä pulloitettua tai kanistereihin varastoitua vettä
Lämmön toimituskatkos	Vähäinen	Suljetaan ovet ja ikkunat tiiviisti lämpöhukan minimoimiseksi. Eristetään verhoilla tai matoilla erityisesti ikkunoiden ja ovien edessä. Keskitetään oleskelu yhteen lämpimimpään tilaan, jossa on mahdollisuus ylläpitää lämpöä paremmin.
Tartuntatautiepidemia	Vähäinen	Toimitaan Kymen hva:n ohjeistusten mukaisesti

3.3 Palvelujen turvallisuuden ja laadun varmistaminen

3.3.1 Palveluiden laadulliset edellytykset

Lastensuojelupalvelujen hankkijat, tuottajat ja toimintaa valvovat tahot edellyttävät, että kaikki tarvittavat edellytykset palvelun laadulle ovat olemassa. Hyvän laadun edellytyksiä ovat esimerkiksi riittävä ja ajan tasalla oleva tieto lastensuojelupalveluista, sekä riittävä tieto omasta perustehtävästä ja toiminnan tarkoituksesta. Lastensuojelupalvelun hyvälle laadulle on edellytyksenä vahva johtaminen, henkilökunnan riittävyys, ammattitaito sekä asianmukaiset tilat. Edellytyksenä ovat lisäksi ajantasaiset ja toimivat arviointi-, seuranta- ja kehittämismenetelmät. Laadukas lastensuojelupalvelu on taloudellisesti vakaalla pohjalla. Jotta voidaan puhua laadukkaasta asiakastyöstä, työn tekemisen perusedellytykset tulee olla vähintään edellä kuvatulla tasolla.

Nuorten Väylän Tirvan yksikössä noudatetaan monialaista ja yksilön tarpeisiin vastaavaa hoitomallia, jonka tarkoituksena on turvata lapsen tai nuoren hyvinvointi, kasvu, kehitys ja turvallisuus. Tämä hoitomalli perustuu yleisiin lastensuojelun periaatteisiin ja lakeihin, ja sen tavoitteena on tarjota lapselle tai nuorelle mahdollisuus terveeseen kasvuun ja kehitykseen. Hoitomallin yhtenä tärkeimpänä tehtävänä on varmistaa tuotettavan palvelun laatu ja tasalaatuisuus. Jokainen asiakas on oikeutettu laadukkaaseen ja tasalaatuiseseen- ja arvoiseen hoitoon.

Nuorten Väylän Tirvan yksikössä sijoitusprosessi on jaettu kolmeen pääosaan, jotka ovat: tutustumisvaihe, vakauttava vaihe ja itsenäistymisen vaihe. Yksikössä voidaan toteuttaa myös lyhyempiä pysäytys- ja arviointijaksoja. Yhteistyö vanhempien kanssa, koulutoiminta, sekä päihdetyö, sekä mielenterveyden haasteiden työstäminen kuuluvat oleellisesti laadukkaaseen hoidon prosessiin.

Tutustumisvaiheessa tärkeää on luoda nuorelle kokemus perusturvallisuudesta, tutustua, luoda ihmissuhde ja kartoittaa kokonaisvaltaisesti tilannetta nuoren ja nuoren huoltajien osalta.

Vakauttavassa vaiheessa etsitään uusia mielenkiinnon kohteita aikaisempien haitallisten elämäntapojen tilalle, opetellaan sosiaalisia taitoja, edistetään koulunkäyntiä ja pohditaan omia vahvuuksia ja voimavaroja.

Itsenäistymisen vaiheessa tutustutaan aikuisuuteen ja harjoitellaan taitoja, jotka ovat tärkeitä, jotta itsenäinen asuminen ja omien asioiden hoitaminen, sekä oikeanlaisen avun löytäminen oikeasta paikasta onnistuvat täysi-ikäisenä.

Lapsen sijoitus kodin ulkopuolelle on useasti vanhemmille ja perheelle jonkinasteinen kriisi. Vanhemmat kokevat usein epäonnistumisen ja häpeän tunteita. Vanhemmat voivat kokea myös jäävänsä yksin tilanteeseen vailla kunnollisia vastauksia heidän kysymyksiinsä. Yhteistyö vanhempien kanssa aloitetaan kunnollisella infolla. Mihin lapsi tai nuori on sijoitettu? Mitä sijaishuoltopaikassa tehdään? ketkä oman lapsen tai nuoren asioista nyt huolehtivat? Miten koulu etenee sijoituksen aikana?

Oikeanlaisen avun ja tuen kohdentamiseksi sijaishuoltopaikan on tärkeää kartoittaa perheen tilannetta myös vanhempien kautta, jotta kokonaiskäsitys tilanteesta muodostuu mahdollisimman selkeäksi. Perheiden kanssa tehtävän yhteistyön pohjaksi yksikössä käytetään Hoidon malliin sisältyvää perhetyön mallia.

Jokaiselle lapselle tai nuorelle laaditaan yksilöllinen hoito- ja kasvatussuunnitelma, joka ottaa huomioon hänen tarpeensa, vahvuutensa ja haasteensa. Hoitosuunnitelma kattaa fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ja koulutuksellisen hyvinvoinnin.

Lapsen tai nuoren mielipide otetaan huomioon päätöksenteossa ja häntä kuullaan häntä koskevista asioista. Yhdessä lapsen tai nuoren kanssa pyritään löytämään ratkaisuja, jotka tukevat hänen hyvinvointiaan. Tirvan yksikössä korostetaan turvallisen kasvuympäristön tarjoamista, jossa lapsi tai nuori voi tuntea olonsa turvalliseksi. Henkilökunnalla on asianmukainen koulutus lasten ja nuorten kohtaamiseen sekä heidän erityistarpeidensa huomioimiseen. Tirvan yksikössä tarjotaan myös koulutuksellista tukea ja mahdollisuuksia, jotta lapsi tai nuori voi kehittää taitojaan ja valmistautua itsenäiseen elämään.

Hoitoa ja sen vaikutuksia seurataan ja dokumentoidaan päivittäin. Tarvittaessa tehdään muutoksia hoitosuunnitelmaan ja hoitokäytäntöihin. Hoitomenetelmiä kehitetään aktiivisesti. Palautetta kerätään säännöllisesti niin nuorelta, vanhemmilta kuin muilta sidosryhmiltä. Kuukausittain työryhmä laatii lyhyen aikavälin tavoitteet jokaiselle nuorelle.

Lastensuojelulaki (417/2007) asettaa tiukat laatuvaatimukset, joiden tavoitteena on varmistaa, että lapsen oikeudet ja etu toteutuvat kaikissa tilanteissa. Nämä vaatimukset koskevat palvelujen sisältöä, toimintatapoja, henkilöstön pätevyyttä sekä resurssien riittävyyttä. Keskeiset laatuvaatimukset voidaan tiivistää seuraaviin kohtiin:

Lapsen edun ensisijaisuus (4 §)

Kaikissa lastensuojelutoimenpiteissä ja päätöksissä lapsen etu on ensisijainen periaate. Tämä tarkoittaa lapsen oikeutta turvalliseen kasvuympäristöön, tasapainoiseen kehitykseen ja erityiseen suojeluun.

Asiakaslähtöisyys ja lapsen osallisuus

Lastensuojelussa korostetaan lapsen oikeutta tulla kuulluksi. Lapsen mielipiteet ja näkemykset on otettava huomioon hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Lisäksi lapselle tulee tarjota selkeää ja riittävää tietoa, jotta hän voi osallistua itseään koskevaan päätöksentekoon.

Palvelujen laatu ja saatavuus

Palveluiden on oltava oikea-aikaisia, asiantuntevia ja lapsen yksilöllisiin tarpeisiin sopivia. Palveluissa huomioidaan myös perheen kokonaistilanne, ja tukea tarjotaan sekä lapselle että perheelle kokonaisvaltaisesti.

Henkilöstön pätevyys ja riittävyys (54 §)

Lastensuojelutyötä tekevän henkilöstön on täytettävä lain määrittelemät koulutus- ja osaamisvaatimukset. Lisäksi henkilöstöressien on oltava riittäviä, jotta lapsen oikeudet ja palveluiden laatu voidaan taata kaikissa tilanteissa.

Monialainen yhteistyö

Lastensuojelun onnistuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden, kuten sosiaalihuollon, terveydenhuollon, koulun ja muiden viranomaisten välillä. Tämä yhteistyö varmistaa lapsen ja perheen kokonaisvaltaisen tukemisen ja palveluiden vaikuttavuuden.

Valvonta ja seuranta

Lastensuojelupalvelujen laatua valvotaan jatkuvasti. Yksityisten palveluntarjoajien toimintaa seuraavat aluehallintovirastot (AVI) ja hyvinvointialueet, jotka vastaavat laadun varmistamisesta ja lakisääteisten velvoitteiden noudattamisesta.

Sijoitettujen lasten oikeudet (75 §)

Sijaishuollossa olevan lapsen on saatava turvallinen, kehitystään tukeva kasvuympäristö. Lapsen yhteydenpito läheisiinsä tulee turvata, ja hänen hyvinvointiaan ja tilannettaan on seurattava säännöllisesti.

Lastensuojelulain laatuvaatimukset painottavat lapsen oikeuksien, edun ja turvallisuuden takaamista. Palvelujen tulee olla korkealaatuisia, asiakaslähtöisiä ja ammatillisesti toteutettuja. Monialainen yhteistyö ja järjestelmällinen valvonta ovat keskeisiä keinoja varmistaa, että lastensuojelu täyttää lakisääteiset velvoitteensa ja tukee lapsen hyvinvointia.

Riskinhallinta ja turvallisuuden kehittäminen

Riskinhallinnan tavoitteena on parantaa laatua ja asiakasturvallisuutta tunnistamalla etukäteen kriittiset työvaiheet, joissa toiminnan tavoitteiden ja vaatimusten toteutuminen voi olla vaarassa. Riskinhallintaan kuuluu myös systemaattinen toiminta epäkohtien ja todettujen riskien poistamiseksi tai minimoimiseksi. Keskeisiä toimia ovat toteutuneiden haittatapahtumien kirjaaminen, analysointi, raportointi sekä jatkotoimenpiteiden toteuttaminen. Palveluntuottajan vastuulla on kohdistaa riskinhallinta kaikkiin omavalvonnan osa-alueisiin.

Palo- ja pelastussuunnitelma

Yksikön toimintaa varten on laadittu palo- ja pelastussuunnitelmat, jotka sisältävät tavanomaiset riskit ja toimintaohjeet. Pelastussuunnitelma löytyy perehdytyskansioista, eteistilan pöydältä kansioista ja työturvallisuuskansioista. Mahdollisia riskitilanteita ovat sisäiset ongelmatilanteet, ulkoiset riskitekijät ja tulipalon vaara. Yksikössä on kolme jauhesammutinta pysäytysosastolla ja yksi jauhesammutin yläkerran oleskelutilassa, jotka sijaitsevat yleisissä tiloissa. Sammuttimet tarkistetaan säännöllisesti (huolto), sammutuspeite on saatavilla keittiössä, ja yksikön palovaroittimien toiminta testataan säännöllisesti. Kiinteistössä on myös sähköiset poistumistiemerkit, jotka tarkastetaan kuukauden välein. Yksikön pohjapiirustukset

löytyvät laminoituina osaston ja ohjaajien toimiston seiniltä. Tarvittaessa konsultoidaan yhteistyökumppaneita tai viranomaisia.

Yksikössä on nauhoittava kameravalvonta, joka kuvaa yksikön ulkotiloja ja lääkkeenjakotilaa. Kameravalvonnasta on olemassa rekisteriseloste.

Turvallisuuden kehittäminen ja koulutus

Työntekijöillä on keskeinen rooli laadunhallinnan ja asiakasturvallisuuden kehittämisessä. He saavat säännöllistä palautetta toimintansa parantamiseksi. Laitoksen sisäisiä turvallisuuskoulutuksia (HAKO) järjestetään vähintään vuosittain, ja yksikössä on ajantasaiset turvallisuusohjeet (työturvallisuussuunnitelma), joissa on nimetty vastuuhenkilöt ja yhteystiedot. Ohjeita päivitetään aina, kun palveluun tai asiakasturvallisuuteen liittyviä oleellisia muutoksia tapahtuu.

Uusien työntekijöiden perehdyttäminen turvallisuusjärjestelyihin ja -suunnitelmiin on välttämätöntä. Turvallisuuskulttuuri perustuu turvallisuusongelmien tunnistamiseen ja avoimeen keskusteluun tiimeissä. Säännöllisissä tiimi- ja yksikkökokouksissa käsitellään riskitilanteita ja suunnitellaan korjaavia toimenpiteitä.

Turvallisuussuunnitelmat ja tekniset ratkaisut

Tirvan yksikössä on vuosittain tarkistettava turvallisuus- ja pelastussuunnitelma, joka perustuu riskien arviointiin. Ne sisältävät pelastuslain ja työturvallisuuslain vaatimukset, sekä tiedot vaaratilanteiden ennaltaehkäisystä, varautumisesta ja toimintaohjeista onnettomuustilanteissa. Työterveyshuollon lakisääteiset selvitykset arvioivat työpaikan olosuhteiden terveydellisen merkityksen.

Jatkuva kehittäminen ja vastuunjako

Riskinhallinnan toimivuus vaatii koko henkilökunnan sitoutumista, oppimista virheistä ja kykyä mukautua muutoksiin. Henkilöstö osallistuu omavalvonnan suunnitteluun, toteutukseen ja kehittämiseen. Tämä mahdollistaa turvallisen ja häiriöttömän toiminnan niin arjessa, häiriötilanteissa kuin poikkeusoloissakin.

Haittatapahtumat ja läheltä piti -tilanteet kirjataan, analysoidaan ja raportoidaan. Esihenkilöiden vastuulla on hyödyntää tätä tietoa kehitystyössä, kun taas työntekijöiden tehtävänä on saattaa havainnot johdon käyttöön. Vakavissa haittatapahtumissa asiakkaalle tai asianosaiselle tiedotetaan korvausten hakemiseen liittyvistä mahdollisuuksista. Läheltä piti-, haitta- ja väkivaltatilanteet kirjataan Nappulaan, ja niihin liittyvät korjaavat toimenpiteet dokumentoidaan ja käydään läpi henkilöstön kanssa.

Riskinhallinnan kokonaisuus perustuu avoimuuteen, jatkuvaan oppimiseen ja turvallisen toimintaympäristön varmistamiseen kaikissa tilanteissa.

3.3.2 Toimitilat ja välineet

Jokaisella asiakkaalla on käytössään oma huone, jonka koko on vähintään 12 m². Asiakkaalla on mahdollisuus sisustaa huoneensa omilla tavaroillaan. Yksikön tarjoamiin huonekaluihin sisältyvät vähintään sänky, kirjoituspöytä ja vaatekaappi. Nuorelle hankitaan hänen toiveidensa ja tarpeidensa mukaisia sisustustavaroita ja huonekaluja, kuten peili tai lipasto. Nuoren huonetta ei käytetä hänen poissa ollessaan muihin tarkoituksiin.

Yhteisinä tiloina yksikössä on oleskelu- ja ruokailutila. Keittiö on hyvin varusteltu ja varustettu laitoskeittiöön sopivilla lämpö- ja kylmälaitteilla. Wc-tilat on jaettu erikseen tytöille ja pojille, käytössä on 2 suihkutilaa.

Oleskelutilassa asiakkailla on mahdollisuus katsoa televisiota ja elokuvia sekä pelata erilaisia pelejä.

Tirvan yksikkö sijaitsee Kouvolan Tirvan kylässä. Yksikön sisätilat ja ulkoalueet ovat suunniteltu ja rakennettu vastaamaan toiminnan tarvetta.

Tirvan yksikön tilojen terveellisyys ja turvallisuus on varmistettu monipuolisilla toimenpiteillä, joilla on huolehdittu kemiallisten, mikrobiologisten ja fysikaalisten tekijöiden hallinnasta. Sisäilman lämpötilaa ja kosteutta seurataan säännöllisesti, ja ilmanvaihdon toimivuus varmistetaan huolto-ohjelmien mukaisesti. Yksikkö sijaitsee Radon-alueella. Suoritamme Radon-mittaukset säännöllisesti säteilyturvakeskuksen ohjeistuksen ja määräyksien mukaisesti. Ääniolosuhteisiin kiinnitetään huomiota muun muassa tilaratkaisuilla ja materiaalivalinnoilla, ja valaistusratkaisut suunnitellaan sekä asiakas- että henkilöstöturvallisuutta tukeviksi. Mahdolliset puutteet korjataan viipymättä ja olemassa olevia suosituksia noudatetaan.

Toimitilojen ja välineiden käyttöön liittyvät riskit kartoitetaan säännöllisesti. Erityistä huomiota kiinnitetään asiakkaiden yksityisyyden suojaan esimerkiksi sijoitteluratkaisuilla ja lukituskäytännöillä. Henkilöstö on ohjeistettu yksityisyyttä koskevista toimintaperiaatteista ja niiden noudattamista valvotaan.

Toimitilojen ylläpitoa ja huoltoa koskevat ilmoitukset tehdään sovitun menettelyn mukaisesti, ja ne käsitellään viipymättä. Tirvan yksikön kiinteistöstä kokonaisuudessaan vastaa hallintojohtaja Jussi Kailio. Kiinteistön kunnossapito-ohjelma sisältää muun muassa säännölliset huoltotoimenpiteet, tarkastukset ja tarvittavat korjaustoimenpiteet.

Yksikössä on varmistettu, ettei käytössä ole välineitä, jotka ovat epäasianmukaisia, palveluun soveltumattomia tai muodostavat turvallisuusriskin. Välineiden kuntoa seurataan säännöllisesti, ja niiden huolto toteutetaan valmistajan ohjeiden mukaisesti. Käyttöön liittyvä koulutus varmistaa, että henkilöstö osaa käyttää laitteita turvallisesti ja asianmukaisesti.

Asumiseen tarkoitettujen toimitilojen turvallisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota. Kuluttajakemikaalien, kuten puhdistus- ja desinfiointiaineiden, säilytys on järjestetty turvallisesti niin, ettei asiakkaille ole niihin pääsyä valvomattomasti. Tilojen turvallisuus arvioidaan säännöllisesti ja riskikartoitusten perusteella tehdään tarvittavia muutoksia toimintaympäristön turvallisuuden parantamiseksi. Näillä toimenpiteillä varmistetaan, että yksikön tilat ovat terveelliset ja turvalliset niin asiakkaille kuin henkilöstöllekin.

3.3.3 Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja tietosuojat

Tietosuojavastaava:

Nina Seppinen, yksikön johtaja
0504380115 nina.seppinen@nuortenvayla.fi

Asiakastietojen käsittelystä vastaa:

Nina Seppinen, yksikön johtaja
0504380115 nina.seppinen@nuortenvayla.fi

Tietoturvatointia ohjataan säädöksin, ohjein ja suosituksin. Keskeiset Nuorten Väylä Oy:n toimintaa tietoturvallisuuden ja tietosuojan näkökulmasta ohjaavat säädökset ovat EU-tietosuojat-asetuksen ohella Suomen perustuslaki, henkilötietolaki (523/1999), lastensuojelulaki (471/2007), sosiaalihuoltolaki (1301/2014), hallintolaki (434/2003), laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000), laki sosiaalihuollon asiakasasiakirjoista (254/2015), laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007), rikoslaki (39/1889), laki yksityisyyden suojasta työelämässä (759/2004) ja laki yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011). Lainsäädännön lisäksi yrityksessä tulee noudattaa muita sen hyväksytyjä tietoturvaan ja tietosuojaan liittyviä ohjeita ja määräyksiä. Nämä eivät saa olla ristiriidassa tietoturvapoliittikan tai muiden ylemmän tason määräysten kanssa siten, että tietosuojat tai tietoturva heikkenee.

Nuorten Väylä Oy:n tietoturvallisuuden ensisijainen päämäärä on yksityisyyden suojan toteutuminen tietosuojat-asioissa sekä yrityksen vastuulla olevien palveluiden jatkuvuuden turvaaminen kaikissa olosuhteissa. Tietoturvapoliittikka ohjeistaa ja tukee yrityksen toiminnalle ja sen tuottamille palveluille asetettuja vaatimuksia. Tämä edellyttää yrityksen palveluihin liittyvien tietoteknisten ratkaisujen käytettävyyttä prosesseissa ja rekistereissa samoin kuin palveluissa käytettävien tietojen eheyttä ja luottamuksellisuutta kaikissa olosuhteissa. Henkilöstön tietoturva- ja tietosuojatohjeistus painottuu käytännön asiakastyön toteuttamiseen

ja tukee toiminnalle asetettuja vaatimuksia. Ohjeiden noudattamisella varmistetaan tietojen ja tietojärjestelmien huolellinen käsittely sekä asiakkaiden ja henkilöstön yksityisyyden suoja.

Tietoturvan ja tietosuojan varmistaminen on olennainen osa yksikön toimintaa, ja sen toteuttaminen edellyttää selkeitä toimintakäytäntöjä sekä henkilöstön jatkuvaa koulutusta. Yksikön henkilökunnan tiedossa ja käytössä ovat ajantasaiset henkilötietojen suoja koskevat ohjeet, jotka käydään läpi perehdytyksen yhteydessä ja päivitetään säännöllisesti lainsäädännön ja viranomaisohjeiden mukaisesti.

Henkilöstön tietosujoaosaaminen varmistetaan säännöllisillä koulutuksilla, jotka kattavat asiakas- ja potilastietojen käsittelyyn liittyvät periaatteet, lainsäädännön vaatimukset sekä tietoturvaloukkaustilanteissa toimimisen. Henkilöstölle on annettu selkeät toimintaohjeet mahdollisten tietoturvaloukkausten varalta, ja näistä tilanteista tehdään aina tarvittavat ilmoitukset sekä arvioidaan jatkotoimenpiteet.

Asiakas- ja potilastietojen käsittelyä ja kirjaamista koskevat ajantasaiset ohjeet ovat henkilöstön saatavilla, ja niiden noudattamista seurataan säännöllisesti. Kun asiakas haluaa tarkastaa ja tarvittaessa korjata omat tietonsa, noudatetaan tietosuojalainsäädännön mukaisia menettelyjä, jotka varmistavat asianmukaisen tietojen käsittelyn. Tietojen luovuttaminen sivullisille, kuten muille palveluntuottajille tai viranomaisille, tapahtuu aina lakisääteisten perusteiden ja turvallisten tietojensiirtomenetelmien mukaisesti.

Asiakastietoja ja päivittäiskirjauksia kirjataan Nappula- järjestelmään, jonka käyttöoikeudet ovat tarkasti rajattuja. Tietojen arkistointi toteutetaan lainmukaisesti, ja tietojen säilytysaikojen sekä hävittämisen osalta noudatetaan voimassa olevia määräyksiä.

Tietosuojan toteutumista seurataan säännöllisin tarkastuksin ja henkilöstön koulutusten avulla. Yksikössä varmistetaan, että tietosuojaa ja asiakastietojen käsittelyä koskevaa lainsäädäntöä noudatetaan asianmukaisesti. Lisäksi varmistetaan, että yksikölle laaditut tietosujoaohjeet ja viranomaismääräykset ovat ajantasaisia ja niitä noudatetaan käytännön työssä.

3.3.4 Tietojärjestelmät ja teknologian käyttö

Tietoturvallisuus kattaa järjestelyt, joilla pyritään varmistamaan tiedon käytettävyys, eheys ja luottamuksellisuus. Se edellyttää tietojen, järjestelmien, palveluiden ja tietoliikenteen asianmukaista suojaamista sekä normaali- että poikkeusoloissa hallinnollisilla, teknisillä, toiminnallisilla ja muilla toimenpiteillä. Tietojen luottamuksellisuutta, eheyttä ja käytettävyyttä turvataan laitteisto- ja ohjelmistovikojen, luonnontapahtumien sekä tahallisten, tuottamuksellisten tai tapaturmaisten tekojen aiheuttamilta uhkilta ja vahingoilta.

Tietoturvallisuus on toimintatapa, jonka tavoitteena on tietojärjestelmien ja toiminnan jatkuvuutta uhkaavien riskien tunnistaminen, analysointi, ennakointi, ehkäisy ja hallinta.

Tietoturva tarkoittaa tietojen käsittelyn ja arkistoinnin turvaamista. Sillä tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla varmistetaan rekisteröidyn yksityisyyden suojaaminen sekä oikeuksien ja vapauksien turvaaminen. Näitä ovat tiedon laadun ja eheyden koskemattomuuden

säilyttäminen sekä tiedon luottamuksellisuuden suojaaminen teknisin ja hallinnollisin keinoin. Tietoturvalle tarkoitetaan toisin sanoen niitä käytännön toimenpiteitä, joilla tietosuojaa toteutetaan. Tietosuoja tarkoittaa henkilötietojen käsittelyä koskevien vaatimusten huomioon ottamista yksityisten henkilöiden yksityisyyden, oikeuksien ja oikeusturvan varmistamiseksi. Tietosuojan tarkoituksena on turvata tiedon kohteen yksityisyys sekä edut, oikeudet ja vapaudet sekä oikeusturva. Henkilöllä on oikeus tietojensa asianmukaiseen käsittelyyn. Tietoturvalle ja tietoturvallisuudella tarkoitetaan järjestelyitä, joilla pyritään varmistamaan tiedon saatavuus, eheys ja luottamuksellisuus.

Tietoturvallisuuden keskeisillä käsitteillä tarkoitetaan seuraavaa: Luottamuksellisuus (kukaan sivullinen ei saa tietoa): tietojen säilyminen luottamuksellisina ja tietoihin, tietojenkäsittelyyn ja tietoliikenteeseen kohdistuvien oikeuksien säilyminen vaarantumiselta ja loukkauksilta. Eheys (tiedon yhtäpitävyys alkuperäisen tiedon kanssa): tietojen tai tietojärjestelmän aitous, väärentämättömyys, sisäinen ristiriidattomuus, kattavuus, ajantasaisuus, oikeellisuus ja käyttökelpoisuus sekä ominaisuus, että tietoa tai viestiä ei ole valtuudettomasti muutettu, ja että mahdolliset muutokset voidaan todentaa kirjausketjusta. Käytettävyys (tiedot eivät tuhoudu ja ovat niihin oikeutettujen hyödynnettävissä haluttuna aikana): tieto, tietojärjestelmä tai palvelu on siihen oikeutetuille saatavilla ja hyödynnettävissä haluttuna aikana ja vaaditulla tavalla. Todentaminen: varmistuminen kohteen todenmukaisuudesta, oikeellisuudesta, alkuperästä tai varmistuminen käyttäjän aitoudesta halutulla luottamustasolla.

Kiistämättömyys: tietoverkossa eri menetelmin saatava näyttö siitä, että tietty henkilö on lähettänyt tietyn viestin (alkuperän kiistämättömyys), vastaanottanut tietyn viestin (luovutuksen kiistämättömyys), tai että tietty viesti tai tapahtuma on jätetty käsiteltäväksi.

Turvaamisperiaatteita ovat riskien ehkäisy, turvatoimien ajantasainen seuranta ja kehittäminen sekä tietojärjestelmien toiminnan ja käytön valvonta. Nuorten väylän tietojärjestelmien hankinta- ja toteutusvaiheissa on huomioitava mahdolliset järjestelmien käyttöön kohdistuvat riskit ja varauduttava niiden ehkäisyyn. Käytön aikana varmistetaan tarkoituksenmukaiset suojausmenettelyt, jolloin järjestelmien käyttäjillä eli työntekijöillä on tietotarpeisiin sopiva ja tietoturvallisuusvaatteet täyttävä käyttöympäristö.

- Nuorten Väylän tietoturvapoliittikka on Suomen lainsäädännön mukaista ja se koskee koko yrityksen toimintaa ja henkilöstöä.
- Jokainen yrityksen työntekijä huolehtii siitä, että riittävän hyvä tietoturvallisuus toteutuu yrityksen toiminnassa ja yhteistyössä sidosryhmien kanssa.
- Yrityksen tietojärjestelmien tietojen käyttö on sallittua vain työtehtävien hoitamiseen.
- Tietoturva-asiat huomioidaan kaikessa toiminnassa, sillä ne eivät liity vain tietotekniikkaan.
- Paperiset asiakirjat, sähköiset tietovarannot, tietojärjestelmät, tietotekniset laitteet, tietoverkot suojataan asianmukaisesti kaikissa oloissa.
- Varmistetaan, että luottamukselliset, arkaluonteiset ja muut salassa pidettävät asiat kuuluvat vaitiolovelvollisuuden piiriin riippumatta siitä, miten tai mihin niitä on tallennettu tai millä tavalla tiedot on saatu.

- Yksikön vastuhenkilö huolehtii siitä, että henkilöstö perehdytetään tietoturvamääräyksiin ja ohjeisiin.
- Yrityksessä organisoidaan tietoturvaan liittyvä ohjaus, valvonta ja seuranta.

Tietoturvan toteutumista seurataan ja kehitetään.

Tietoturvallisuuden ja tietosuojan kehittäminen on jatkuvaa laaja-alaista toimintaa, jossa nimetyillä vastuuhenkilöillä on omat tehtävänsä. Tietoturvatoiminnan ja tietoturvallisuuden hallintajärjestelmän kehittämisestä vastaa Nuorten Väylän Oy:n hallitus johtoryhmän kanssa. Tietosuoja ja tietoturva ovat tärkeä osa yrityksen toimintastrategiaa. Yritys tuottaa lastensuojelun palveluita ja siellä käsitellään siten arkaluonteisia asiakastietoja. Tämä velvoittaa nimeämään tietosuojavastaavan yritykseen. Yrityksen tietosuojavastaavana toimii Nina Seppinen. Yhdessä johtoryhmän kanssa hän vastaa tietoturva-asioista. Tietosuojavastaavalla on oikeus suorittaa käytönvalvontaa sekä tarkastaa toimintatapoja liittyen yrityksen tietoturvan sääntöjen ja ohjeiden noudattamiseen. Henkilöstön tulee noudattaa johdon antamia ohjeita ja osallistua työnantajan osoittamiin koulutuksiin. Jokainen yrityksen henkilökuntaan kuuluva on velvollinen ilmoittamaan havaitsemistaan tietoturvallisuuden puutteista, uhkista tai menettelyvirheistä esimiehelle tai tietosuojavastaavalle. Hallitus yhdessä johtoryhmän kanssa vastaa yleisestä tietoturvan hallinnan kehittämisestä ja organisoimisesta. Siitä huolimatta vastuu tietoturvan toteutumisesta sekä tietoturvapoliitikan noudattamisesta on jokaisella työntekijällä. Tietoturvaan liittyvissä asioissa jokainen henkilö on vastuussa riskeistä ja niiden ehkäisystä, jotka liittyvät hänen omaan toimintaansa työtehtävissä.

3.3.5 Infektioiden torjunta ja yleiset hygieniakäytännöt

Infektioiden ja tarttuvien sairauksien leviämisen ennaltaehkäisy yksikössä perustuu toimintakäytäntöihin ja Kymen hva:n ohjeistuksiin, joilla varmistetaan hygieeninen ja turvallinen ympäristö. Henkilöstöä ohjataan noudattamaan hyviä hygieniakäytäntöjä, kuten käsihygieniää, suojavarusteiden oikeaoppista käyttöä tarvittaessa, sekä asianmukaisia siivous- ja desinfiointimenetelmiä. Lisäksi yksikössä seurataan ajankohtaisia tartuntatautilanteita ja varmistetaan, että rokotussuosituksia noudatetaan.

Yksikössä mahdolliset infektiot tunnistetaan seuraamalla lasten terveydentilaa ja mahdollisia oireita, kuten kuumetta, hengitystieoireita tai ihoinfektioita. Henkilöstö on koulutettu havaitsemaan infektiot mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, ja tarvittaessa konsultoidaan ulkopuolisia terveydenhuollon asiantuntijoita.

Yksikön henkilökunta välittää toisilleen ajankohtaista tietoa, joka tukee infektiorjunnan toteutumista.

Ajantasaiset infektioiden torjuntaohjeet ovat henkilöstön saatavilla. Henkilöstön riittävä perusosaaminen infektioiden torjunnassa varmistetaan perehdytyksellä ja tarvittaessa täydennyskoulutuksilla, jotka kattavat tavanomaiset ja erityiset varotoimet ja infektiorjuntaohjeet. Hygieniaoheiden noudattamista ja infektiorjunnan toteutumista seurataan esimerkiksi sisäisillä tarkastuksilla ja henkilöstön havainnoinnilla. Mahdollisissa kysymyksissä työntekijät voivat olla yhteydessä yksikön johtajaan.

Yksikön puhtaus ja siisteys varmistetaan ajantasaisen siivoussuunnitelman avulla. Siivous toteutetaan säännöllisesti ja erityistä huomiota kiinnitetään yhteisten tilojen, WC-tilojen ja keittiötilojen hygieniaan. Jätehuolto ja vaarallisten jätteiden käsittely toteutetaan tarkasti määriteltyjen käytäntöjen mukaisesti. Näiden käytäntöjen avulla varmistetaan turvallinen ja terveellinen ympäristö sekä nuorille että henkilöstölle. Yksikössä kierrätetään jätteet. Yksikköön on laadittu ympäristösuunnitelma.

3.3.6 Lääkehoitosuunnitelma

Lääkehoitosuunnitelma on päivitetty 4.2.2025. Suunnitelman on päivittänyt Minna Juvonen (Sh) minna.juvonen@nuortenvayla.fi, joka vastaa yksikön lääkeshoidosta yhdessä yksikön johtajan ja sairaanhoitajien kanssa. Lääkehoitosuunnitelman on hyväksynyt yksikön lääkäri Mirja Huotari. Lääkehoitosuunnitelma päivitetään yksikön johtajan toimesta (Sh) kahdesti vuodessa.

Nuorten väylän Tirvan yksikössä selvitetään ja arvioidaan peruskoulutuksen ja työtehtävien vaativuuden mukaisesti työntekijöiden valmiudet osallistua lääkehoitoon yksikön johtajan/palvelujohtajan toimesta. Riittävä koulutuksen kokemuksen, ammattitaidon ja tehtävissä tarvittavan lääkeshoidon osaamisen arviointi kuuluu normaaliin rekrytointiprosessiin. Koko lääkeshoidon järjestämis- ja toteuttamisprosessi perustuu siihen, että peruskoulutuksen antamat valmiudet on otettu huomioon eli lääkeshoidon vastuu painottuu lääkehoitoon koulutetulle laillistetulle terveydenhuollon ammattihenkilöstölle. Käytännössä osaaminen varmistetaan palveluntuottajan määrittämällä lääkeshoidon lisäkoulutuksella, johon kuuluvat lääkeshoidon tentti (Lääkeshoidon teoria, PKV-lääkkeet, psyk1 ja 2, kivun lääkehoito ja lääkelaskut). Kaikki muut paitsi Nuorten väylän jo terveydenhuoltoalan -koulutuksen saaneet vakituiset työntekijät suorittavat Xamkin 5 op-lääkeshoidon koulutuksen tai vastaavat lähihoitajan tutkintoa vastaavat opinnot tai vähintään 3op lääkeshoidon koulutussisällön tutkinnossaan+ palveluntuottajan määrittämät lisäkoulutukset. Tämän jälkeen lääkeshoidosta vastaava sairaanhoitaja/terveydenhuollon koulutuksen saanut työntekijä varmistaa osaamisen näytöllä, johon kuuluu lääkkeiden jakaminen annostelijaan ja antaminen annostelijasta asiakkaalle (3 kertaa tai tarvittaessa enemmän). Jakaminen ja antaminen tehdään tarpeeksi monta kertaa valvotusti, jotta osaaminen voidaan varmistaa mahdollisimman hyvin. Näyttö vastaanotetaan myös lääkkeen antamisesta oikeaoppisesti.

Kun lääkkeenjaon ja antamisen oikeaoppinen osaaminen on varmistettu, voi yksikön lääkeshoidosta vastaava lääkäri kirjoittaa yksikön johtajan laatiman kirjallisen lääkeluvan, joka on voimassa korkeintaan kolme vuotta. Lääkelupa on voimassa ainoastaan Nuorten väylässä. Osaamisen varmistaminen dokumentoidaan. Lääkehoidon omavalvonnalla varmistetaan oikeiden toimintatapojen noudattamista.

Nuorten Väylän henkilökunnalle järjestetään jatkuvaa lisäkoulutusta liittyen lääkehoitoon, jolla varmistetaan lääkeshoidon osaamisen ajantasaisuutta. Lääkehoitoon kouluttamattomilla kaikki lääkehoitotehtävät luokitellaan vaativaksi lääkehoidoksi.

Lääkehoidon osaaminen ja siihen liittyvä täydennyskoulutuksen tarve on myös osa työntekijöiden kanssa käytävää kehityskeskustelua. Käytännön lääkehoito-osaamista varmistetaan jatkuvasti käytännön työtehtäviä seuraamalla. Jokainen työntekijä vastaa siitä, että hänen lääkeshoidon osaamisensa ja toimintansa ovat lääkehoitosuunnitelman mukaisia. Nuorten väylä mahdollistaa jokaiselle työntekijälle tarvittavan lääkeshoidon koulutuksen (Xamk-turvallinen lääkehoito, Pro edu tai Skhole -THL lääkehoito).

Lääkehoitoa toteuttavien ammattiryhmien osaamisen varmistaminen, lääkeluvat ja näytöt kuvataan tarkemmin Kymen HVA:n lääkehoitosuunnitelman kappaleessa 4. Lisäkoulutusta ja osaamisen varmistamista vaativat tehtävät on kuvattu ammattiryhmittäin kappaleessa 3. taulukossa 1. Lääkehoidon toteutus perustuu Nuorten väylän yksikössä eri ammattiryhmien peruskoulutuksen antamiin valmiuksiin eli yksikön lääkeshoidosta vastaavat laillistetut terveydenhuollon ammattihenkilöt. Kuitenkin kaikkien lääkehoitoa toteuttavien tai siihen osallistuvien henkilöiden tulee ymmärtää lääkeshoidon merkitys ja painotukset prosessina ja osana lapsen hoidon kokonaisuutta. Lääkehoitoa toteutettaessa on toteuduttava tietyt osaamisvaatimukset.

Yksikön johtaja vastaa siitä, että henkilö perehdytetään toimintayksikön lääkeshoidon käytäntöihin. Yksikön johtaja huolehtii, että henkilöstön lääkehoito-osaamisen varmistamisesta ja lääkelupien voimassaolosta yhteistyössä vastaavan ohjaajan kanssa. Yksikön johtaja jalkauttaa uudet toimintatavat toimintayksiköiden arkeen (tiedottaminen, kouluttaminen, perehdyttäminen ja muut muutokset). Yksikön johtaja puuttuu välittömästi työntekijän toimintaan, jos lääkehoito-osaamisessa havaitaan puutteita ja tarvittaessa rajaa työntekijän lääkehoitotehtäviä, kunnes osaaminen on varmistettu. Yksikön johtaja ei voi siirtää vastuuta turvallisen lääkeshoidon toteuttamisesta, mutta esihenkilö voi siirtää näitä tehtäviä osaston sairaanhoitajille.

Ammattihenkilölain mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilö on velvollinen ylläpitämään ja kehittämään ammattitoiminnan edellyttämää ammattitaitoa sekä perehtymään ammattitoimintaansa koskeviin säännöksiin ja määräyksiin. Työnantajan tehtävänä on luoda edellytykset tarvittavaan täydennyskoulutukseen osallistumiselle.

Jos yksikössä herää epäily henkilökunnan lääkkeiden väärinkäytöstä asiaa selvitetään välittömästi ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdytään.

3.3.7 Lääkinnälliset laitteet

Tirvan yksikössä on käytössä lääkinällisiä laitteita, jotka tukevat lasten ja nuorten terveyden ja hyvinvoinnin seurantaa sekä tarvittavaa hoitoa. Yksikössä on laadittu erillinen lista yksikön lääkinällisistä laitteista, joka löytyy yksikön lääkehuoneesta. Osastolla sijaitsee kyläyhteisön yhteinen defibrillaattori.

Lääkinällisistä laitteista vastaavat henkilöt Tirvan yksikössä:

Nina Seppinen, yksikön johtaja
nina.seppinen@nuortenvayla.fi

Minna Juvonen, vastaava ohjaaja
minna.juvonen@nuortenvayla.fi

Anni Eerikäinen, ohjaaja
anni.eerikainen@nuortenvayla.fi

Lääkinällisistä laitteista annetun lain (719/2021) 4. luvun mukaisten velvoitteiden noudattaminen varmistetaan yksikössä selkeillä toimintakäytännöillä, jotka kattavat laitteiden käytön, ylläpidon, huollon ja vaaratilanneilmoitukset. Kaikki lääkinälliset laitteet hankitaan luotettavilta toimittajilta ja niiden käyttöön liittyvät ohjeistukset sekä valmistajan suositukset käydään läpi ennen käyttöönottoa.

Lääkinällisten laitteiden käytön osaaminen varmistetaan siten, että henkilöstölle järjestetään laitekohtainen opastus osana perehdytystä ja tarvittaessa täydennyskoulutusta. Jokaisen laitteen käyttöohjeet ovat helposti saatavilla, ja henkilöstöä kannustetaan varmistamaan osaamisensa ennen laitteen käyttöä. Tarvittaessa voidaan käyttää asiantuntijoiden apua laitteiden oikeanlaisen käytön varmistamiseksi.

Lääkinällisten laitteiden huolto, säätäminen ja ylläpito toteutetaan valmistajan ohjeistuksen mukaisesti ja muuten asianmukaisesti. Laitehuoltoon liittyvät vastuut on määritelty selkeästi. Säännölliset tarkistukset ja huoltotoimet varmistavat, että laitteet toimivat turvallisesti ja luotettavasti. Mikäli laitteessa havaitaan vika tai se aiheuttaa vaaratilanteen, tehdään ilmoitus välittömästi yksikön johtajalle, sekä tarvittaessa laitteen valmistajalle.

Toimintayksikön toiminnan keskeisimpien turvallisuutta ja laatua koskevien riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta on kuvattu Taulukossa 3.

*Taulukko 3: Palveluyksikön toiminnan keskeisimpien **turvallisuutta ja laatua** koskevien riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta*

Tunnistettu riski	Riskin arviointi (suuruus ja vaikutus)	Ehkäisy- ja hallintatoimet
Riittämätön henkilöstömäärä	Vähäinen	Panostaminen rekrytointiin, sekä pitovoimatekijöihin.
Henkilöstön puutteellinen koulutus	Vähäinen	Tarjotaan riittävää ja laadukasta täsmäkoulutusta erityisosaamisen tarpeisiin.
Korkea henkilöstön vaihtuvuus	Kohtalainen	Panostetaan pitovoimatekijöihin.

3.4 Asiakas- ja potilastyöhön osallistuvan henkilöstön riittävyyden ja osaamisen varmistaminen

Riittävä ja osaava sekä yksikön toimintaan sitoutunut henkilöstö on keskeinen tekijä palvelun laadun ja asiakasturvallisuuden varmistamisessa sekä palvelujen kehittämisessä.

Asiakasturvallisuus varmistetaan mm. huolehtimalla riittävästä henkilöstömäärästä ja osaamisesta. Sijaisia hankittaessa arvioidaan ensin talon sisäiset työjärjestelymahdollisuudet ja omien varahenkilöiden käyttö. Äkillisten poissaolojen varalle yrityksellä on käytössään useita sijaisia. Sijaisille on olemassa whatsapp- ryhmä, johon avoimet vuorot ilmoitetaan. Yksikössä käytetään lähtökohtaisesti vain koulutettuja sijaisia. Kaikilta sijaisryhmään hyväksytyiltä on tarkastettu riittävä koulutus työtehtävään ja rikosrekisteriote.

Yksikön vastuuhenkilö varmistaa riittävän henkilöstömäärän toteutumisen yksikössä. Henkilöstömitoituksen toteutumista varmistetaan sekä ennakoivasti, että reaaliaikaisesti, ja mahdollisiin resurssitarpeisiin reagoidaan tarvittaessa oman henkilökunnan tai sijaisjärjestelyjen avulla. Lisäksi varmistetaan, että kaikki palveluyksikössä ja sen lukuun tuotettavat palvelut ovat asianmukaisesti miehitettyjä myös poikkeustilanteissa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammattioikeudet tarkistetaan Valviran rekisteristä (Julkiterhikki), ennen työsuhteen alkamista. Lisäksi työntekijöiden ammattipätevyyttä seurataan työsuhteen aikana, ja mahdollisiin muutoksiin tai puutteisiin reagoidaan viipymättä.

Lasten kanssa työskentelevien rikostausta selvitetään rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) mukaisesti ennen työntekijän työsuhteen alkamista.

Työvuorosuunnittelu tehdään ennakoivasti, ja resurssitarpeisiin reagoidaan esimerkiksi yrityksen toisen yksikön kanssa.

Yksikössä työskentelevän henkilöstön koulutus, osaaminen ja ammattitaito varmistetaan rekrytointivaiheessa sekä koeajan (6kk) puitteissa. Uudelle työntekijälle järjestetään kattava perehdytys (perehdytysuunnitelman mukaisesti) ja väliaikakeskustelut, joka sisältää sekä yleiset toimintakäytännöt että yksikön erityispiirteisiin liittyvät ohjeistukset. Ammattitaidon ylläpitämiseksi henkilöstö osallistuu säännöllisesti ammatilliseen täydennyskoulutukseen, jonka tarpeet kartoitetaan osaamiskartoitusten ja palautekeskustelujen pohjalta.

Henkilöstön osaamista ja työskentelyn asianmukaisuutta seurataan jatkuvasti muun muassa esihenkilöiden havainnoinnin ja asiakaspalautteen perusteella. Mikäli havaitaan puutteita tai epäkohtia, niihin puututaan viipymättä kehityskeskusteluilla, lisäkoulutuksella tai tarvittaessa työtehtävien uudelleen järjestelyillä.

Henkilöstöltä kerätään säännöllisesti palautetta muun muassa työtyytyväisyyskyselyillä, kehityskeskusteluilla ja työryhmäkeskusteluilla. Saatu palaute käsitellään työryhmäpalavereissa ja sen pohjalta tehdään tarvittavia muutoksia työolosuhteisiin, toimintamalleihin tai henkilöstön tukemiseen liittyen.

Henkilöstön riskienhallinnan osaaminen varmistetaan säännöllisellä koulutuksella, jossa käsitellään muun muassa vaaratilanteiden ennaltaehkäisyä, toimintaa riskitilanteissa ja turvallisuusprotokollia. Lisäksi varmistetaan, että henkilöstö toimii ohjeiden mukaisesti niissä tilanteissa, joissa riski on toteutunut, ja että tilanteista opitaan tulevaisuutta varten.

Riskienhallinnassa huomioidaan myös työturvallisuuslain (738/2002) mukaiset työnantajan velvoitteet, joilla on vaikutusta asiakasturvallisuuteen. Tämä tarkoittaa muun muassa ergonomian, työhyvinvoinnin ja turvallisuusriskien systemaattista arviointia sekä toimenpiteitä työympäristön turvallisuuden ja henkilöstön hyvinvoinnin varmistamiseksi.

Toimintayksikön toiminnan keskeisimpien henkilöstön riittävyttä ja osaamista koskevien riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta on kuvattu Taulukossa 4.

Taulukko 4: Palveluyksikön toiminnan keskeisimpien henkilöstön riittävyyttä ja osaamista koskevien riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta

Tunnistettu riski	Riskin arviointi (suuruus ja vaikutus)	Ehkäisy- ja hallintatoimet
Pula pätevistä työntekijöistä	Kohtalainen	Aktiivinen kouluttaminen, osaamisen lisääminen
Puutteellinen perehdytys	Kohtalainen	Perehdytysuunnitelma, mentorointi
Henkinen kuormitus	Kohtalainen	Työhyvinvoinnista huolehtiminen.
Sijaisten saatavuus	Kohtalainen	laaja sijaislista
Puutteellinen osaaminen	kohtalainen	Osaamisen vajeen tunnistaminen/ lisäkoulutus

3.5 Yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja asiakkaan/potilaan aseman ja oikeuksien varmistaminen

Nuorten Väylän Tirvan yksiköön on laadittu suunnitelma asiakkaan itsemääräämisoikeuden vahvistamiseksi. Suunnitelman laatimisesta ja sen toteutumisen valvonnasta vastaa yksikön johtaja.

Nuorten osallisuus heitä koskevassa päätöksenteossa on keskeinen osa yksikön toimintaa. Nuoret osallistuvat asiakassuunnitelmanneuvotteluihin, raportointiin sekä hoito- ja kasvatussuunnitelman laadintaan. Lisäksi heillä on mahdollisuus vaikuttaa yksikön kehittämiseen ja laadunhallintaan laajennetun johtoryhmän kautta.

Yksikön säännöt on laadittu yhteistyössä nuorten kanssa, ja heidän näkemyksiään kuullaan ja huomioidaan arjen käytännöissä. Yhteisesti sovituissa säännöissä on määritelty toimintaympäristön rajat. Yksityisyyden suoja on keskeinen periaate: ilman lupaa ei ole sallittua mennä toisen huoneeseen tai puuttua toisen omaisuuteen. Koskemattomuuden kunnioittaminen on perusarvo, jota noudatetaan johdonmukaisesti, ja salassapitosäädökset ohjaavat kaikkea toimintaa.

Nuorella on ikätasonsa mukainen päätäntävalta henkilökohtaisissa asioissa, kuten rahankäytössä, harrastuksissa, pukeutumisessa, huoneensa sisustamisessa sekä sosiaalisissa suhteissa. Nuorella on oikeus päättää yhteydenpidostaan ystäviinsä ja mahdollisuus liikkua yksikön ulkopuolella. Nuorella on oikeus ilmaista mielipiteensä häntä ja yksikön toimintaa koskevissa asioissa.

Yksikössä korostetaan nuoren kasvun ja kehityksen tukemista turvallisessa ympäristössä. Fyysisen ja psyykkisen koskemattomuuden, yksityisyyden ja yksilöllisyyden kunnioittaminen

on osa arjen rakenteita. Kaikkia nuoria kohdellaan tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heille annetaan tietoa itseään koskevista päätöksistä, kirjauksista ja suunnitelmista. Nuoren mielipide selvitetään aina häntä koskevissa asioissa, ja päätökset perustellaan hänelle henkilökohtaisesti.

Mikäli rajoittamistoimenpiteisiin joudutaan turvautumaan, ne dokumentoidaan asiakastietoihin. Rajoitustoimenpiteitä ei koskaan käytetä rangaistuksena, vaan niistä on tarkat kirjalliset ohjeistukset, joita kaikki työntekijämme noudattavat. Toiminnassa sovelletaan aina lievimmän puuttumisen periaatetta.

Yksikössä on laadittu yhdessä nuorten kanssa hyvää kohtelua koskeva suunnitelma. Suunnitelman tehtävänä on nuorten ikätasaisen itsemääräämisoikeuden vahvistaminen. Itsemääräämisoikeuden tukeminen ja ylläpitäminen on keskeinen osa sijaishuoltoa, ja se toteutetaan tarjoamalla lapsille mahdollisuuksia osallistua heitä koskevaan päätöksentekoon sekä harjoittelemalla itsenäistä päätöksentekoa turvallisessa ympäristössä. Sijaishuollossa noudatetaan menettelytapoja, jotka perustuvat hyvään hoitoon ja kasvatukseen sekä lapsen ikään ja kehitystasoon nähden tarpeelliseen valvontaan ja huolenpitoon. Tavoitteena on toteuttaa sijaishuolto ensisijaisesti ilman rajoitustoimenpiteitä ja turvata lapsen hyvinvointi yksilöllisillä ja ennaltaehkäisevillä keinoilla.

Rajoitustoimenpiteiden käyttöön liittyy velvoite huolehtia kaikkien yksikössä olevien lasten turvallisuudesta. Tämä tarkoittaa muun muassa tilojen turvallisuuden varmistamista, henkilökunnan ammattitaitoista toimintaa sekä ennaltaehkäiseviä ja rauhoittavia toimintamalleja. Samalla on tärkeää varmistaa, että myös hoitoon ja palveluihin osallistuvien henkilöiden sekä muiden toimintayksikössä työskentelevien ja oleskelevien turvallisuus taataan rajoitusten käytön yhteydessä sekä tilanteissa, joissa heihin saattaa kohdistua väkivallan uhkaa.

Rajoitustoimenpiteet toteutetaan lainmukaisesti ja vain tilanteissa, joissa niiden käyttö on välttämätöntä lapsen tai muiden turvallisuuden varmistamiseksi. Kaikissa tapauksissa noudatetaan selkeitä toimintatapoja myös rajoitusten käytön jälkeen, jotta tilanne käsitellään asianmukaisesti ja mahdolliset vaikutukset lapsen hyvinvointiin huomioidaan. Lapsille tiedotetaan selkeästi heidän oikeudestaan muutoksenhakuun ja kantelun tekemiseen, jotta he voivat tarvittaessa käyttää näitä oikeusturvakeinoja.

Hyvän kohtelun suunnitelma on käyty yhdessä läpi yksikköön sijoitettujen lasten kanssa ja suunnitelma on sijoitettu osastolla kaikkien nähtäville. Suunnitelma lähetetään aina tiedoksi lapsen sijoituksesta vastaavalle hyvinvointialueelle ja yksikköön sijoitetun lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Suunnitelmaa arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti

Nuorten Väylän Tirvan yksikössä asiakkaiden yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys varmistetaan lainsäädännön, eettisten periaatteiden sekä ammatillisten käytäntöjen avulla. Perustuslaki ja yhdenvertaisuuslaki edellyttävät, että ketään ei saa syrjiä esimerkiksi iän, sukupuolen, etnisen

taustan, vammaisuuden, uskonnon tai mielipiteen perusteella. Tämän lisäksi lastensuojelulaki ja sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettu laki velvoittavat turvaamaan lapsen edun ja oikeuden hyvään kohteluun.

Yksikössä nuorille laaditaan henkilökohtaiset hoito- ja kasvatussuunnitelmat, jotka huomioivat heidän yksilölliset tarpeensa ja taustansa. Nuoria kuullaan heidän asioissaan, ja heidän osallisuuttaan tuetaan kaikissa häntä koskevissa päätöksissä. Hoito- ja kasvatustoimenpiteet pyritään toteuttamaan niin, että ne tukevat nuoren kasvua ja hyvinvointia turvallisessa ympäristössä.

Yhtenäinen toimintakulttuuri perustuu tasa-arvon ja syrjimättömyyden periaatteisiin, ja käytännöissä pyritään varmistamaan, että kaikki nuoret kokevat tulevansa kohdelluiksi oikeudenmukaisesti. Yhteiset säännöt ja toimintaperiaatteet luodaan niin, että ne ovat selkeitä ja kaikkien nuorten kohdalla yhdenvertaisia. Henkilöstölle tarjotaan koulutusta kulttuurisensitiivisyyteen ja syrjimättömyyteen liittyen, jotta he voivat tukea nuoria moninaisissa elämäntilanteissa. Yksikköön on laadittu kiusaamisen ehkäisyn suunnitelma ja kulttuurisensitiivisyys nuorten väylässä-ohjeistus.

Laitoshoidon ympäristössä luodaan myös turvallinen ja hyväksyvä ilmapiiri, jossa nuorten koskemattomuutta ja oikeuksia kunnioitetaan. Kiusaamista, syrjintää ja kaltoinkohtelua ennaltaehkäistään selkeillä käytännöillä ja toimenpiteillä, joita noudatetaan kaikessa toiminnassa. Yksiköissä kerätään myös palautetta ja asiakaskokemuksia, joita hyödynnetään toiminnan jatkuvassa kehittämisessä.

Valvontaviranomaiset valvovat laitoshoidon laatua ja voivat puuttua mahdollisiin epäkohtiin. Nuorilla on oikeus tehdä kanteluja ja muistutuksia, jos he kokevat oikeuksiensa loukkaamista. Yksikössä otetaan huomioon myös nuorten erityistarpeet, kuten kulttuuritausta, vammaisuus ja tarvittaessa esteettömyys, jotta ympäristö on kaikille saavutettavissa. Yhdenvertaisuus ja syrjimättömyys eivät ole vain lainsäädännön mukaisia vaatimuksia, vaan ne ovat myös osa jokapäiväistä käytäntöä, joka tukee nuorten oikeuksia ja hyvinvointia.

Itsemääräämisoikeus

Itsemääräämisoikeus tarkoittaa jokaisen oikeutta tehdä omia valintoja ja päätöksiä sekä toteuttaa niitä omassa elämässään. Jokaisella on oikeus omiin mielipiteisiin, vakaumuksiin ja niiden mukaiseen toimintaan. Tämä perusoikeus kuuluu kaikille, ja sitä on kunnioitettava.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa itsemääräämisoikeus on keskeinen periaate, joka tarkoittaa, että yksilö saa päättää itseään koskevista asioista. Nuoren hoito ja tuki tulee järjestää yhteisymmärryksessä hänen kanssaan. Itsemääräämisoikeus perustuu yhdenvertaisuuteen, henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen. Jokaisen fyysistä ja psyykkistä koskemattomuutta on suojeltava, ja jokaista on kohdeltava arvostavasti. Nuorella on oikeus osallistua häntä koskevaan päätöksentekoon ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.

Itsemääräämisoikeus tarkoittaa muun muassa oikeutta päättää omasta kehostaan ja henkilökohtaisista asioistaan. Ketään ei saa pakottaa, uhata tai painostaa toimimaan vastoin tahtoaan. Perusajatus on, että kun nuorta kohdellaan kunnioittavasti ja hänen näkemyksensä huomioidaan, myös hän oppii vastaavasti kunnioittamaan muita.

Seksuaalinen itsemääräämisoikeus turvaa jokaisen oikeuden omaan kehoonsa, henkilökohtaisiin rajoihinsa ja koskemattomuuteen sukupuolesta tai seksuaalisesta suuntautumisesta riippumatta. Lisäksi itsemääräämisoikeus kattaa oikeuden ottaa hallittuja riskejä ja tehdä myös huonoja valintoja. Näiden valintojen tekemistä voi ja pitää harjoitella, ja nuoren tulee saada tarvittaessa tukea päätöksentekoon.

Alaikäisellä, joka on riittävän kehittynyt päättämään hoidostaan, on oikeus päättää, annetaanko hänen terveydentilaansa ja hoitoonsa liittyviä tietoja huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Itsemääräämisoikeutta voidaan rajoittaa vain poikkeuksellisissa, lain määrittelemissä tilanteissa, ja tällöinkin rajoitukset on perusteltava tarkasti.

Asiallinen kohtelu

Kiusaaminen, häirintä ja syrjintä ovat henkisen väkivallan muotoja, ja niiden esiintyminen voi viitata heikkoon ilmapiiriin. Kiusaaminen tarkoittaa toistuvaa toimintaa, jonka tavoitteena on aiheuttaa pahaa oloa, eristää henkilö muusta ryhmästä tai kyseenalaistaa hänen asemansa. Se voi ilmetä esimerkiksi nimittelynä, pilkkaamisena, loukkaavana pilailuna, yksin jättämisenä tai muulla tavalla, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Kiusaajan ja kiusatun välillä on yleensä vallan epätasapaino, jolloin kiusattu on puolustuskyvytön kiusaajaansa tai kiusaajiaan kohtaan. Sen sijaan kahden tasavahvan henkilön välinen ristiriita ei automaattisesti ole kiusaamista, eikä kiusaamiseksi voida myöskään määritellä asiallista haasteiden käsittelyä, rakentavaa palautetta tai perusteltua huomauttamista asiattomasta toiminnasta.

Jos yksikössä havaitaan epäasiallista kohtelua, tilanne käsitellään viipymättä aikuisten toimesta. Selvittelyyn osallistuvat tarvittaessa yksikön johtaja, työntekijä, nuori ja hänen läheisensä. Tilanteen selvittämisessä käydään läpi tapahtumat, ja tarvittaessa pyydetään anteeksi sekä tehdään tarvittavat korjaavat toimenpiteet. Kaikki sovitut toimenpiteet dokumentoidaan ja kirjataan asianmukaisesti. Mikäli nuorta on kohdeltu epäasiallisesti, asiasta tiedotetaan aina sosiaalityöntekijälle.

Mikäli nuori tai hänen läheisensä kokee tulleen kohdelluksi epäasiallisesti, tilanne käydään läpi osallisten kesken yksikön johtajan johdolla. Selvittelyssä arvioidaan, mitä on tapahtunut ja miksi, ja pyritään löytämään ratkaisu tapahtuneeseen. Tapauksen käsittely jatkuu työryhmässä, ja se viedään myös johtoryhmän arvioitavaksi laatupoikkeamana. Yksikössä tapahtuneet väkivaltatilanteet ilmoitetaan aina poliisille, ja niistä tehdään tutkintapyyntö.

Kymenlaakson hyvinvointialueella sosiaali- ja potilasasiavastaavan tehtävänä on neuvoa asiakkaita sosiaalihuollon asiakaslain soveltamiseen liittyvissä asioissa, tiedottaa asiakkaiden oikeuksista sekä avustaa muistutusten tekemisessä. Lisäksi hän kokoaa tietoa asiakkaiden yhteydenotoista ja seuraa asiakkaiden oikeuksien toteutumista alueella.

Kymenlaakson hyvinvointialueen sosiaali- ja potilasasiavastaavana toimivat:

Taija Kuokkanen(sosiaaliasiat)
Salpausselänkatu 40 A, 45100 Kouvola
Puhelinaika: maanantaista torstaihin klo 9–12
Puhelin: 040 728 7313

Sähköposti: taija.kuokkanen@kymenhva.fi

Mirja Piispa

Puhelin: 0400 569 145

Sähköposti: mirja.piispa@kymenhva.fi

Potilasasiat (Pohjois-Kymenlaakso: mm. Ratamokeskus, psykiatrinen sairaala, terveysasemat)

Marjaana Julin (Potilasasiavastaava):

Puhelin: 044 223 1434

Sähköposti: marjaana.julin@kymenhva.fi

Potilasasiat (Kymenlaakson keskussairaala, yksityiset palveluntuottajat)

Jokaisella sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus saada hyvää ja laadukasta palvelua sekä tulla kohdelluksi oikeudenmukaisesti ja syrjimättömästi. Asiakasta on kohdeltava kunnioittavasti, huomioiden hänen ihmisarvonsa, vakaumuksensa ja yksityisyytensä. Kaikki hoitoon ja palveluihin liittyvät päätökset tehdään ja toteutetaan asiakkaan ollessa palveluiden piirissä.

Jos asiakas ei ole tyytyväinen saamaansa palveluun tai kohteluun, hänellä on oikeus tehdä asiasta muistutus toimintayksikön vastuuhenkilölle tai johtavalle viranhaltijalle. Tarvittaessa muistutuksen voi tehdä myös asiakkaan laillinen edustaja, omainen tai läheinen. Muistutuksen vastaanottajan on käsiteltävä asia huolellisesti ja annettava siihen kirjallinen, perusteltu vastaus kohtuullisessa ajassa.

Muistutuksen vastaanottajat:

Nina Seppinen, yksikön johtaja
0504380115 nina.seppinen@nuortenvayla.fi

Toimintayksikön toiminnan keskeisimpien yhdenvertaisuutta, osallisuutta sekä asiakkaan tai potilaan asemaa ja oikeuksia koskevien riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta on kuvattu Taulukossa 5.

*Taulukko 5: Palveluyksikön toiminnan keskeisimpien **yhdenvertaisuutta, osallisuutta sekä asiakkaan tai potilaan asemaa ja oikeuksia** koskevien riskien tunnistaminen, arviointi ja hallinta*

Tunnistettu riski	Riskin arviointi (suuruus ja vaikutus)	Ehkäisy- ja hallintatoimet
Eriarvoinen kohtelu	Vähäinen	Yhdenvertaisuussuunnitelma?? , selkeät ja tasapuoliset toimintatavat, riittävä koulutus, seuranta
Erilaiset hoitokäytännöt	Vähäinen	Selkeät ja tasapuoliset toimintatavat, riittävä koulutus, seuranta
Kielimuuri ja kulttuuriset erot	Vähäinen	Selkeät ja tasapuoliset toimintatavat, riittävä koulutus, seuranta
Lapsen vaikutusmahdollisuudet päätöksenteossa	Kohtalainen	Huomioidaan lapsen mielipide päätöksen teossa. Kuullaan ja kuunnellaan.

4. Havaittujen puutteiden ja epäkohtien käsittely sekä toiminnan kehittäminen

4.1 Toiminnassa ilmenevien epäkohtien ja puutteiden käsittely

Sosiaalihuoltolain (1301/2014) mukaan sosiaalihuollon työntekijällä on velvollisuus ilmoittaa havaitsemastaan epäkohdasta tai sen uhasta, jos se liittyy asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamiseen (48–49 §). Jokaisessa toimintayksikössä on oltava selkeät ohjeet ilmoitusvelvollisuuden toteuttamisesta, ja ne kuuluvat osana yksikön omavalvontasuunnitelmaan. Ohjeistuksessa korostetaan, ettei ilmoituksen tehneelle henkilölle saa aiheutua kielteisiä seurauksia ilmoituksen vuoksi. Kun ilmoitus epäkohdasta tehdään, sen vastaanottajan on ryhdyttävä toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. Mikäli näin ei tapahdu, ilmoituksen tekijän on vietävä asia aluehallintoviraston tietoon.

Omavalvonnan avulla varmistetaan, että epäkohtiin puututaan järjestelmällisesti. Jos epäkohta voidaan korjata yksikön omavalvonnan kautta, asia käsitellään välittömästi. Jos taas tilanne edellyttää laajempia toimenpiteitä, vastuu siirtyy taholle, joka on vastuussa palvelun järjestämisestä.

Palveluntuottaja raportoi palvelua valvovalle taholle keskeisimmät riskit. Raportointi tapahtuu kirjallisesti aina merkittävien riskien tai haittatapahtumien ilmetessä.

Palveluntuottaja ilmoittaa omassa tai alihankkijan toiminnassa ilmenneistä epäkohdista ja puutteista palvelun tilaajalle ja valvovalle taholle. Ilmoitus tehdään viipymättä, kun havaitaan asiakasturvallisuutta, henkilöstön toimintaa tai lainmukaisuutta koskeva puute, joka vaarantaa asiakkaiden oikeudet tai turvallisuuden. Ilmoitusten käsittelyprosessiin kuuluu epäkohtien dokumentointi, niiden vaikutusten arviointi sekä korjaavien toimenpiteiden määrittely ja seuranta.

Henkilöstöllä on velvollisuus ilmoittaa palveluyksikön vastuuhenkilölle kaikista toiminnassa ilmenevistä epäkohdista, niiden uhista tai muista lainvastaisuuksista. Ilmoitus tehdään joko suullisesti tai kirjallisesti. Yksikössä on selkeä toimintamalli, jonka mukaisesti ilmoitukset käsitellään luottamuksellisesti ja varmistetaan, että ilmoituksen tehnyttä työntekijää ei syrjitä tai aseteta epäedulliseen asemaan ilmoituksen vuoksi.

Palveluntuottajalla ja sen henkilöstöllä on useita lakisääteisiä ilmoitusvelvollisuuksia, kuten ilmoitus lastensuojeluun lapsen kaltoinkohtelun tai muun vaaran ilmetessä, ilmoitus poliisille rikosepäilyistä, esimerkiksi väkivaltatilanteissa, sekä ilmoitus aluehallintovirastolle silloin, kun havaitaan vakavia puutteita tai lainvastaisia käytäntöjä, jotka voivat vaarantaa asiakasturvallisuuden.

Henkilöstölle järjestetään säännöllistä koulutusta ilmoitusvelvollisuudesta ja sen käytännöistä. Ilmoitusmenettelyistä tiedotetaan työpaikan sisäisissä ohjeistuksissa, kokouksissa sekä perehdytyksessä uusille työntekijöille. Ilmoituskanavista ja -prosesseista on selkeät ohjeet näkyvillä perehdytyskansiossa.

Omavalvonnassa esiin tuleviin epäkohtiin ja puutteisiin puututaan viipymättä tilanteen edellyttämällä tavalla. Epäkohdat dokumentoidaan ja niihin liittyvät korjaavat toimenpiteet määritellään sekä toteutetaan mahdollisimman nopeasti. Henkilöstön ja asiakkaiden ilmoittamat epäkohdat käsitellään yksikön johdon toimesta.

Yksikössä on selkeät toimintamallit, joiden mukaan havaittu epäkohta kirjataan viipymättä, vastuuhenkilö arvioi tilanteen vakavuuden ja päättää tarvittavista toimenpiteistä, mahdolliset välittömät korjaustoimet toteutetaan asiakasturvallisuuden takaamiseksi ja tilannetta seurataan ja arvioidaan, jotta voidaan varmistaa, että korjaavat toimenpiteet ovat riittäviä.

Yksikössä on käytössä järjestelmä vaaratilanteiden, haittatapahtumien ja poikkeamien ilmoittamiseen. Ilmoitukset tehdään suullisesti tai kirjallisesti ja niitä käsitellään säännöllisesti

Yhteistoimintalain mukaisessa vuoropuhelussa, sekä työryhmäpalavereissa kuukausittain. Ilmoitusvelvollisuus koskee niin henkilöstöä kuin asiakkaita, omaisia ja läheisiä. Kaikilla on mahdollisuus tehdä vaara- tai haittatapahtumailmoitus matalalla kynnyksellä. Ilmoitusmenettely sisältää tapahtuman kirjaamisen, tilanteen arvioinnin, tarvittavien toimenpiteiden toteuttamisen, seurannan ja raportoinnin sekä tapauksen perusteella toiminnan kehittämisen.

Epäkohtien ja vaaratilanteiden käsittelyssä korostetaan ennaltaehkäisyä ja jatkuvaa kehittämistä. Jokaisesta raportoidusta tapahtumasta laaditaan analyysi, jossa arvioidaan tapahtuman syyt ja vaikutukset. Työryhmäpalavereissa henkilöstön kanssa käydään läpi opitut asiat ja kehitetään toimintakäytäntöjä. Oppimisprosessi sisältää tapahtuman käsittelyn ja analyysin, johtopäätösten ja kehitystoimenpiteiden määrittelyn, toimenpiteiden toteuttamisen ja seurannan sekä henkilöstön ja asiakkaiden informoinnin opituista asioista ja uusista toimintamalleista. Näiden käytäntöjen avulla varmistetaan, että yksikön toiminta on turvallista, lainmukaista ja jatkuvasti kehittyvää.

4.2 Vakavien vaaratapahtumien tutkinta

Vakavien vaaratapahtumien tunnistaminen perustuu seurantakäytäntöön, jossa henkilöstöä on ohjeistettu kirjaamaan kaikki tilanteet, jotka voivat vaikuttaa asiakasturvallisuuteen (väkivalta, ulkoinen uhka ym.) Vakavat vaaratapahtumat määritellään tilanteiksi, joissa on aiheutunut tai olisi voinut aiheutua vakavaa haittaa asiakkaalle, henkilöstölle tai muille sidosryhmille.

Kun vakava vaaratapahtuma tunnistetaan, ensisijainen toimenpide on tilanteen välitön hallinta ja mahdollisten lisävahinkojen estäminen. Henkilöstö ilmoittaa tapahtuneesta välittömästi yksikön johtajalle, joka arvioi tilanteen vakavuuden ja tarvittavat jatkotoimet. Tarvittaessa yksikön johtaja konsultoi ylempää johtoa. Jokaisesta vakavasta vaaratapahtumasta tehdään kirjallinen raportti, jossa kuvataan tapahtuman kulku, syyt ja ensivaiheen toimenpiteet.

Vakavien vaaratapahtumien käsittely etenee vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa tapahtuma dokumentoidaan yksityiskohtaisesti ja mahdolliset osapuolet kuullaan. Seuraavaksi toteutetaan juurisyyn analyysi, jossa selvitetään, mitkä tekijät vaikuttivat tapahtumaan. Lopuksi laaditaan suunnitelma, jossa esitetään konkreettiset toimenpiteet vastaavien tapahtumien ehkäisemiseksi tulevaisuudessa.

Yksikössä korostetaan syylistämättömän kulttuurin merkitystä, jotta henkilöstö uskaltaa avoimesti raportoida vaaratilanteista ilman pelkoa, syylistämisestä tai rangaistuksista. Defusing-tilaisuudet järjestetään välittömästi yksikön johtajan toimesta vakavan tapahtuman jälkeen, jotta henkilöstö voi käsitellä kokemuksiaan ja jakaa tuntemuksiaan.

Vaara- ja haittatapahtumien läpikäymisestä tehdyt johtopäätökset ja suositukset jaetaan henkilöstölle selkeästi ja ymmärrettävässä muodossa, jotta ne voidaan sisällyttää päivittäiseen

toimintaan. Työryhmäpalavereissa arvioidaan, ovatko toteutetut muutokset vähentäneet vastaavien vaaratilanteiden riskiä ja miten toimintaa voidaan kehittää edelleen. Näiden käytäntöjen avulla varmistetaan, että vakavista vaaratapahtumista opitaan ja toiminnan laatua ja turvallisuutta parannetaan jatkuvasti.

4.3 Palautetiedon huomioiminen kehittämisessä

Epäkohtailmoitusten sekä haitta- ja vaaratapahtumailmoitusten käsittelyssä esiin tulleita puutteita ja epäkohtia hyödynnetään omavalvonnan ja toiminnan laadun kehittämisessä. Jokainen ilmoitus analysoidaan, ja niistä tehdään yhteenveto. Havaittujen epäkohtien perusteella tunnistetaan toimintaympäristön haavoittuvuuksia, päivitetään ohjeistuksia ja toteutetaan tarvittavia korjaavia toimenpiteitä. Lisäksi ilmoitusten pohjalta arvioidaan, tarvitaanko henkilöstölle lisäkoulutusta tai toimintatapojen tarkennuksia, ja seurataan, miten toteutetut muutokset vaikuttavat asiakasturvallisuuteen ja palvelun laatuun.

Muistutuksista, kanteluista ja potilasvahinkoilmoituksista ilmi tulleet epäkohdat tai puutteet otetaan huomioon palvelun kehittämisessä siten, että kaikki asiakaspalautteisiin perustuvat tapaukset käsitellään työryhmässä, jossa arvioidaan niiden merkitys toiminnan kehittämisen kannalta. Palautteiden perusteella voidaan muuttaa toimintakäytäntöjä, tarkentaa prosesseja ja vahvistaa henkilöstön osaamista. Lisäksi muistutusten ja kanteluiden kautta saatu palaute hyödynnetään ennakoivasti uusien vastaavien tilanteiden ehkäisemiseksi.

Henkilöstön tietoisuus käytössä olevista palautekanavista varmistetaan säännöllisellä viestinnällä ja koulutuksella. Palautekanavat esitellään perehdytyksen yhteydessä, ja niistä tiedotetaan säännöllisesti työyhteisön sisäisissä viestintäkanavissa, kuten sähköpostitse ja työryhmäpalavereissa.

Kerättyä ja muuten saatua palautetta hyödynnetään aktiivisesti toiminnan kehittämisessä. Palautteet analysoidaan ja niistä tehdään tilastollinen yhteenveto, jonka perusteella tunnistetaan kehittämistarpeita (mm. säännölliset työvirekyselyt). Palautteiden käsittelyyn osallistuu johtoryhmä, joka arvioi, miten palautteet vaikuttavat palvelun laatuun ja millaisia muutoksia niiden pohjalta tulisi tehdä. Palautteen perusteella voidaan esimerkiksi muuttaa toimintatapoja, tai parantaa viestintää asiakkaiden ja henkilöstön välillä.

Valvontaviranomaisten antama ohjaus ja päätökset huomioidaan osana omavalvontaa ja toiminnan laadun kehittämistä. Kaikki valvontaviranomaisilta saadut ohjeet ja määräykset käydään läpi johdon ja henkilöstön kanssa, ja niiden perusteella tehdään tarvittavat muutokset toimintakäytäntöihin. Mikäli valvontaviranomaiset ovat antaneet kehotuksia tai korjausmääräyksiä, niiden toteutumista seurataan aktiivisesti ja niistä raportoidaan eteenpäin. Lisäksi valvontaviranomaisten antamat suositukset ja hyvät käytännöt otetaan huomioon

kehittämistyössä, jotta palvelun laatu vastaa parhaalla mahdollisella tavalla lainsäädännön ja asiakkaiden tarpeiden vaatimuksia.

4.4 Kehittämistoimenpiteiden määrittely ja toimeenpano

Yksikössä on ryhdytty ja ryhdytään jatkuvasti erilaisiin kehittämistoimenpiteisiin, jotka perustuvat asiakaspalautteeseen, henkilöstön havaintoihin, valvontaviranomaisten ohjaukseen sekä omavalvonnan seurannassa tunnistettuihin kehityskohteisiin. Kehittämistoimenpiteitä on esimerkiksi henkilöstön koulutukset, ohjeistusten ja toimintamallien päivittäminen, työprosessien selkeyttäminen, turvallisuuskäytäntöjen vahvistaminen, sekä digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen palvelun laadun parantamiseksi.

Edellä mainittujen kehittämistoimenpiteiden on arvioitu parantavan toiminnan laatua ja turvallisuutta, koska ne perustuvat konkreettisiin havaintoihin ja tarpeisiin, jotka ovat nousseet esiin toiminnan seurannassa. Koulutukset ja ohjeistusten tarkennukset lisäävät henkilöstön osaamista ja varmistavat, että työskentely perustuu ajantasaisiin ja turvallisiin käytäntöihin. Työprosessien selkeyttäminen ja turvallisuuskäytäntöjen vahvistaminen puolestaan vähentävät virheiden ja vaaratilanteiden riskiä. Digiteknologian hyödyntäminen esimerkiksi omaohjaajatyössä tehostaa toimintaa ja lisää uusia mahdollisuuksia.

Kehittämistoimenpiteistä vastaa yksikön johto yhdessä työryhmien kanssa. Jokaiselle kehittämistoimenpiteelle nimetään vastuuhenkilö, joka huolehtii toimenpiteen toteutumisesta sovitussa aikataulussa. Vastuuhenkilöinä toimii esimerkiksi yksikön johtaja.

Keskeisimmät korjaus- ja kehittämistoimenpiteet sekä niiden aikataulu, vastuutaho ja seuranta on kuvattu Taulukossa 6.

Taulukko 6: Keskeisimmät korjaus- ja kehittämistoimenpiteet sekä niiden aikataulu, vastuutaho ja seuranta

Korjaus- tai kehittämistoimenpide	Aikataulu	Vastuutaho	Seuranta
Laadukas omaohjaajatyö	kevät 2026	Omaohjaaja t	1.6.2026
Työturvallisuuden parantaminen ja turvallisuusriskeihin reagointi	2026	Koko henkilöstö	Jatkuva
Osaava ja pysyvä henkilöstö	2026	Koko henkilöstö	Jatkuva

5. Omavalvonnan seuranta ja raportointi

5.1 Laadun- ja riskienhallinnan seuranta ja raportointi

Omavalvonnan toteutumisen seuranta on Tirvan yksikössä keskeinen osa laadun ja turvallisuuden varmistamista. Seuranta toteutetaan monipuolisilla menetelmillä, kuten asiakaspalautekyselyillä, nuorten ja huoltajien haastatteluilla sekä henkilöstön päivittäisillä havainnoilla ja kirjauksilla. Lisäksi turvallisuuteen liittyviä poikkeamia ja vaaratilanteita seurataan järjestelmällisesti, ja niiden perusteella päätetään mahdollisista kehitystoimenpiteistä. Asiakirjojen, kuten asiakassuunnitelmien ja rajoitustoimenpiteiden, säännöllinen tarkastelu varmistaa, että ne vastaavat ajankohtaisia tarpeita ja lainsäädännön vaatimuksia. Omavalvontaa arvioidaan myös säännöllisten henkilöstökokousten, sekä työhyvinvoinnin seurannan avulla.

Laatu- ja turvallisuusseurannasta raportoidaan säännöllisesti. Laitoksen johto ja henkilöstö saavat raportit säännöllisesti, ja raportit käsitellään työryhmäpalaverien yhteydessä. Raportointi tapahtuu kirjallisina dokumentteina, jotta laadun ja turvallisuuden kehitystä voidaan seurata jatkuvasti.

Riskienhallinnan toimivuuden varmistamiseksi laitoksessa tehdään säännöllisiä riskikartoituksia ja vaaratilanneanalyyskejä. Jokainen havaittu vaaratilanne tai läheltä piti - tilanne analysoidaan ja niistä johdetaan kehittämistoimenpiteitä. Työntekijöiden jatkuva koulutus riskienhallinnasta sekä kriisitilanteiden hallinnasta on olennainen osa ennaltaehkäisyä. Lisäksi yksikön turvallisuusvalmiuksia, kuten paloturvallisuutta, haastavan asiakkaan kohtaamista ja ensiapuvalmiutta testataan/koulutetaan säännöllisesti. Henkilöstö ja asiakkaat osallistuvat riskienhallintaan aktiivisesti raportoimalla havainnoistaan ja ehdottamalla kehitystoimia.

Riskienhallinnan toimivuutta arvioidaan jatkuvan seurannan, säännöllisten riskinarviointien sekä poikkeamaraporttien perusteella. Arvioinnissa tarkastellaan myös sitä, miten riskienhallinnan toimenpiteet ovat vaikuttaneet ja onko niitä tarpeen päivittää. Riskienhallintaa käsitellään osana henkilöstön kokouksia ja kehittämisprosesseja, jotta mahdollisiin epäkohtiin voidaan reagoida nopeasti ja tehokkaasti.

Riskienhallinnan toteutumisesta raportoidaan laitoksen johdolle. Valvoville viranomaisille riskienhallinnan toteutuminen raportoidaan erillisten ilmoitusten muodossa.

Näillä toimenpiteillä varmistetaan, että yksikön omavalvonta on järjestelmällistä, tehokasta ja jatkuvasti kehittyvää. Laadun, turvallisuuden ja riskienhallinnan seuranta ja raportointi takaavat, että yksikön toiminta vastaa niin lainsäädännön kuin asiakkaiden tarpeisiin ja että mahdollisiin puutteisiin voidaan reagoida viipymättä.

5.2 Kehittämistoimenpiteiden etenemisen seuranta ja raportointi

Omavalvontasuunnitelman toteutumisen seuranta ja sen kehittäminen edellyttävät selkeitä vastuita sekä systemaattisia toimintakäytäntöjä. Seurannan varmistamiseksi on nimetty vastuuhenkilöt, jotka huolehtivat omavalvonnan toteutumisesta ja raportoinnista. Lisäksi omavalvonnan seurantaa toteutetaan säännöllisesti jatkuvalla valvonnalla. Seurannassa havaitut puutteet dokumentoidaan järjestelmällisesti ja niille asetetaan selkeät aikataulut sekä vastuuhenkilöt korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Jatkuva koulutus ja ohjeistus varmistavat, että henkilöstö pysyy ajan tasalla päivitetyistä käytännöistä, ja seurantaraportit käsitellään säännöllisesti työryhmien kokouksissa.

Seurantaraportin laatiminen ja sen perusteella tehtävät muutokset ovat olennainen osa omavalvonnan kehittämistä. Jokaisen seurannan jälkeen laaditaan kirjallinen selvitys, jossa kuvataan havaitut puutteet, tehdyt korjaukset sekä mahdolliset jatkotoimenpiteet. Raportoinnista vastaava henkilö tai tiimi huolehtii siitä, että selvitys on kattava ja hyväksytään asianmukaisesti. Selvityksen perusteella tehtävät muutokset on julkaistava vähintään neljän kuukauden välein, esimerkiksi organisaation intranetissä, sähköpostitse tai muussa sisäisessä viestintäkanavassa. Lisäksi kaikki raportit ja päivitykset tulee arkistoida siten, että ne ovat helposti saatavilla valvontaviranomaisille ja sisäiseen tarkastukseen.

Omavalvontasuunnitelman seurannan kehittämiseksi kerätään henkilöstöltä palautetta työryhmäpalavereissa. Tämä mahdollistaa jatkuvan parantamisen ja varmistaa, että omavalvonta pysyy ajantasaisena sekä yksikön tarpeita vastaavana. Näillä keinoilla varmistetaan, että omavalvontasuunnitelma toteutuu käytännössä, seuranta on järjestelmällistä ja havaitut puutteet korjataan viipymättä.

Nina Seppinen

Yksikön johtaja

12.2.2026